

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Møtested:	Nordland nasjonalparksenter, Storjord
Dato:	10.09.2026
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 27/2026	Godkjenning av innkalling / protokoll		
ST 28/2026	Delegerte saker		
DS 40/2026	Tillatelse - Junkerdal nasjonalpark - Sulitjelmaområdet - motorferdsel - 2026 - bruk av helikopter til gjennomføring av geofysiske undersøkelser - Norges geologiske undersøkelse		2026/2546
DS 41/2026	Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Blakkådalen naturreservat - Rana 78/2 - motorferdsel - 2026 - bruk av helikopter i forbindelse med restaurering av Granneset fjellgård - Statskog SF		2026/4269
DS 42/2026	Tillatelse - forlenget - Saltfjellet nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde, Blakkådalen naturreservat, Junkerdal nasjonalpark med flere - 2026 - 2031 - fastmerking vegetasjonsanalyser - Arealrepresentativ naturovervåkning (ANO) - Sállir natur AS		2026/3287
DS 43/2026	Rago nasjonalpark - Sørfold - Storskogvatn - motorferdsel - 2026 - landingstillatelse for frakt av båt, ved og gass - Fauske og Sørfold jeger og fiskeforening		2026/5200
DS 44/2026	Tillatelse - Junkerdal nasjonalpark - Saltdal - Solvågvatnet - motorferdsel - 2026 - bruk av helikopter for frakt av materialer - Stein Halvorsen		2026/5230
DS 45/2026	Tillatelse - Junkerdal nasjonalpark - Saltdal - motorferdsel - 2026 - barmarkskjøring med ATV i forbindelse med reindrift - Balvatn reinbeitedistrikt		2026/5649
DS 46/2026	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Saltdal - Bjellåvasstua og Midtistua - motorferdsel - 2026 - tillatelse til bruk av helikopter til frakt av utstyr og materiell - Bodø og Omegns Turistforening		2026/3862
DS 47/2026	Tillatelse - Blakkådalen naturreservat - motorferdsel - 2026 - vedlikehold av bekkeinntak - Statkraft Energi AS		2026/4111
DS 48/2026	Junkerdal nasjonalpark - Fauske - Saltdal - motorferdsel - 2026 - helikopterflyging i forbindelse med Arealrepresentativ Naturovervåkning (ANO) - WSP Norge AS		2026/5858
DS	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark- Rana- Pikhågen- Tillatelse til motorferdsel i utmark med		2026/6498

49/2026	helikopter - Opprydding av rester av Pikhåghytta-Statskog SF		
DS 50/2026	Gåsvatnan landskapsvernområde - Bodø - Stormoen gård - 2026 - torvuttak - restaurering av torvtak - Pitesamisk museum		2026/6648
DS 51/2026	Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark - Saltdal - motorferdsel, droneflyging, og utsetting av viltkamera - 2026 - Saltdal kommune		2026/6758
DS 52/2026	Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltdal - motorferdsel og bruk av drone - 2026 - ferdsel med ATV og utplassering av viltkamera - Saltdal Kommune		2026/6919
DS 53/2026	Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark - Rana - Pikhågen - Tillatelse til motorferdsel med motorbåt for opprydding etter pikhåghytta - Statsko SF		2026/6498
ST 29/2026	Referatsaker		
RS 9/2026	Utredningsprogram for Stelåga kraftverk - Rødøy kommune		2025/5269
ST 30/2026	Klage - pålegg om retting av oppsett av hytte og utedo uten dispensasjon - Junkerdal nasjonalpark - ***** ***** ***** ***** *****	X	2025/6724
ST 31/2026	MIDNOR- Revidering av Midtre Nordland nasjonalparkstyres retningslinjer for bruk av drone		2021/5878
ST 32/2026	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark- Søknad om bruk av drone til filming av dokumentarserie- Suvi Lindholm		2026/6518
ST 33/2026	Semka - Stødi naturreservat - Saltdal - Søknad - Motorferdsel og midlertidig opplagring av masser - Vedlikehold av jernbanen - Saltfjellet - Bytting av stikkrenner - BaneNor		2026/6183
ST 34/2026	Eventuelt		

ST 27/2026 Godkjenning av innkalling / protokoll
 ST 28/2026 Delegerte saker
 DS 40/2026 Tillatelse - Junkerdal nasjonalpark - Sulitjelmaområdet - motorferdsel - 2026 - bruk av helikopter til gjennomføring av geofysiske undersøkelser - Norges geologiske undersøkelse
 DS 41/2026 Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Blakkådalen naturreservat - Rana 78/2 - motorferdsel - 2026 - bruk av helikopter i forbindelse med restaurering av Granneset fjellgård - Statskog SF
 DS 42/2026 Tillatelse - forlenget - Saltfjellet nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde, Blakkådalen naturreservat, Junkerdal nasjonalpark med flere - 2026 - 2031 - fastmerking vegetasjonsanalyser - Arealrepresentativ naturovervåkning (ANO) - Sállir natur AS
 DS 43/2026 Rago nasjonalpark - Sørfold - Storskogvatn - motorferdsel - 2026 - landingstillatelse for frakt av båt, ved og gass - Fauske og Sørfold jeger og fiskeforening
 DS 44/2026 Tillatelse - Junkerdal nasjonalpark - Saltdal - Solvågvatnet - motorferdsel - 2026 - bruk av helikopter for frakt av materialer - Stein Halvorsen
 DS 45/2026 Tillatelse - Junkerdal nasjonalpark - Saltdal - motorferdsel - 2026 - barmarkskjøring med ATV i forbindelse med reindrift - Balvatn reinbeitedistrikt
 DS 46/2026 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Saltdal - Bjellåvasstua og Midtistua - motorferdsel - 2026 - tillatelse til bruk av helikopter til frakt av utstyr og materiell - Bodø og Omegns Turistforening
 DS 47/2026 Tillatelse - Blakkådalen naturreservat - motorferdsel - 2026 - vedlikehold av bekkeinntak - Statkraft Energi AS
 DS 48/2026 Junkerdal nasjonalpark - Fauske - Saltdal - motorferdsel - 2026 - helikopterflyging i forbindelse med Arealrepresentativ Naturovervåkning (ANO) - WSP Norge AS
 DS 49/2026 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark- Rana- Pikhågen- Tillatelse til motorferdsel i utmark med helikopter - Opprydding av rester av Pikhåghytta- Statskog SF
 DS 50/2026 Gåsvatnan landskapsvernområde - Bodø - Stormoen gård - 2026 - torvuttak - restaurering av torvtak - Pitesamisk museum
 DS 51/2026 Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark - Saltdal - motorferdsel, droneflyging, og utsetting av viltkamera - 2026 - Saltdal kommune
 DS 52/2026 Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltdal - motorferdsel og bruk av drone - 2026 - ferdse med ATV og utplassering av viltkamera - Saltdal Kommune
 DS 53/2026 Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark - Rana - Pikhågen - Tillatelse til motorferdsel med motorbåt for opprydding etter pikhåghytta - Statsko SF
 ST 29/2026 Referatsaker

Fra: nve@nve.no[nve@nve.no]

Sendt: 08.05.2026 09:40:47

Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]

Tittel: NVE fastsetter utredningsprogram for Stelåga kraftverk i Rødøy kommune, Nordland fylke. NVEs referanse: 202402412-34

Til Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Vedlagt følger dokument **202402412-34 NVE fastsetter utredningsprogram for Stelåga kraftverk i Rødøy kommune, Nordland fylke** fra **NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat**.

NVE

Fastsatt utredningsprogram

Stelåga kraftverk

Rødøy kommune i Nordland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Blåfall AS
Referanse	202402412-34
Dato	08.05.2026
Ansvarlig	Brit Torill Haugen
Saksbehandler	Martina Halhjem Grøttå

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1	Innledning	2
1.1	Opplegg for informasjon og medvirkning	2
1.2	Tilleggsutredninger	3
2	Beskrivelse av tiltaket	3
2.1	Utbyggingsalternativer	3
2.2	Nettilknytning	3
3	Krav til utredning av fysiske forhold	4
3.1	Hydrologisk grunnlag	4
3.2	Erosjon og sedimenttransport	7
4	Krav til utredning av naturfare	8
5	Krav til fagutredningene	10
5.1	Overordnede krav til fagutredningene	10
5.2	Naturmangfold på land	12
5.3	Naturmangfold i vann og vannmiljø	14
5.4	Kulturmiljø	16
5.5	Friluftsliv	17
5.6	Reiseliv	17
5.7	Landskap	17
5.8	Naturressurser	18
5.9	Reindrift	20
5.10	Nettilknytning	21
5.11	Forurensning	21
5.12	Klimagassutslipp	22
5.13	Samfunn	23
6	Andre forhold	23
7	Sammendrag av konsekvensutredningen	23
7.1	Innledning	23
7.2	Presentasjon av fagtemaene	23
7.3	Samlet vurdering av avbøtende tiltak	24
7.4	Samlet konsekvens	24
7.5	Samlede virkninger av tiltaket	24

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Fastsatt utredningsprogram for Stelåga kraftverk

NVE fastsetter utredningsprogram for det planlagte Stelåga kraftverk, i Rødøy kommune, Nordland fylke. De forestående utredningene skal synliggjøre konsekvensene av utbyggingsplanene som er beskrevet i meldingen.

NVE viser til Blåfall AS sin melding med forslag til utredningsprogram av 26.02.2025.

Utredningsprogrammet er fastsatt på bakgrunn av meldingen, innkomne høringsuttalelser, Blåfall AS sine kommentarer og NVEs egne vurderinger. Dette er beskrevet i notat «Begrunnelse for utredningsprogram». Fastsatt utredningsprogram bør leses i sammenheng med begrunnelsesnotatet. NVEs beslutning er hjemlet i forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften) § 16 første ledd, jf. § 6 første ledd bokstav c og vedlegg I 15. b).

1 Innledning

Utredningsprogrammet tilfredsstiller krav i kapittel 5 i KU-forskriften og kravene til søknad om vassdragskonsesjon, jf. NVEs digitale veileder for konsesjonssøknad vannkraftanlegg:

<https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-vannkraftanlegg/>. NVE mener at en konsekvensutredning basert på disse kravene vil gi et godt grunnlag for vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Utredningsprogrammet er tematisk inndelt, og spesifiserer krav til:

- hvordan tiltaket skal beskrives i konsesjonssøknaden og fagutredningene (kap. 2)
- krav til utredning av fysiske forhold (kap. 3)
- krav til utredning av naturfare (kap. 4)
- krav til utredning av virkninger for miljø og samfunn (kap. 5)
- andre relevante forhold (kap. 6)
- sammenstilling og formidling av utredningen (kap. 7)

Kravene presiserer både hvilke virkninger som skal beskrives og hvilke spesifikke fremgangsmåter som skal brukes.

1.1 Opplegg for informasjon og medvirkning

Blåfall AS skal holde nær kontakt med berørte instanser og organisasjoner. Dette gjelder særlig Statsforvalter med nasjonalparkstyre, fylkeskommune, Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt, Rødøy kommune og lokale instanser/ressurspersoner med interesser i eller kunnskap om de aktuelle fagtemaene. Det anbefales dialog med berørt reinbeitedistrikt om valg av utreder for temaet samiske interesser.

Blåfall AS skal legge opp til en medvirkningsprosess som innebærer samtaler og arbeids- eller informasjonsmøter med berørte parter, i tillegg til de offentlige høringene og informasjonsmøtene.

Informasjon om prosjektet skal legges ut på Blåfall AS sine nettsider.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1.2 Tilleggsutredninger

Dersom NVE mener det er behov for ytterligere opplysninger og/eller utredninger etter vi har mottatt søknaden med konsekvensutredning, kan vi kreve tilleggsutredninger eller dokumentasjon, jf. KU-forskriften § 27.

2 Beskrivelse av tiltaket

Konsesjonssøknaden skal inneholde et sammendrag, presentasjon av Blåfall AS, begrunnelse for tiltaket og beskrivelse av området i tråd med kravene i kapittel 1 i NVEs digitale veileder for konsesjonssøknad vannkraftanlegg. Konsesjonssøknaden skal inneholde en beskrivelse av tiltaket, i tråd med kravene i kapittel 2 i veilederen. Blåfall AS skal vedlegge kart, fotografier og illustrasjoner, dokumentasjon, skjemaer og annen beslutningsrelevant informasjon i tråd med kravene i kapittel 6 i veilederen. Kravene i utredningsprogrammet erstatter veilederens kapittel 3, 4 og 5.

2.1 Utbyggingsalternativer

Konsekvensutredningen skal inneholde en utredning av:

- Det meldte utbyggingsalternativet med utnyttelse av fallet mellom Storvikåvatnet og Melfjorden, med overføring av vann fra Ytre Stelåvatnet til Mellombekken og videre til Stelåvatnet, og regulering av Stelåvatnet.
- Nullalternativet dersom tiltaket ikke gjennomføres.

Dersom det i den videre planleggingen kommer frem alternative og aktuelle løsninger innenfor deler av prosjektet skal konsekvensene av delalternativene sammenlignes i hver enkelt fagutredning der dette kan være beslutningsrelevant, og oppsummeres i konsekvensutredningen.

2.2 Nettilknytning

I dette tilfellet planlegger tiltakshaver å bygge, eie og drive egen nettilknytning av kraftverket. Søknaden skal oppfylle krav i henhold til [NVEs veileder for konsesjonssøknad nettanlegg](#).

Tiltakshaver skal:

- oppgi tekniske spesifikasjoner og fysisk utforming på tilknytningen i tråd med [kap 2.1 i søknadsveileder for nettanlegg](#). Traseen skal vises på kart.
- oppgi tekniske spesifikasjoner (ytelse og øvre spenningsnivå) på transformator og fysisk utforming av nettstasjon i tråd med [kap 2.1 i søknadsveileder for nettanlegg](#). Plassering skal vises på kart.
- opplyse om planlagt grensesnitt mot nettselskapet, og vurdere eventuelle virkninger for andre nettanlegg.
- beskrive nettkapasitet for tilknytning av kraftverket, i henhold til [NVEs krav til avklaring om nettkapasitet for kraftproduksjon](#). Dokumentasjon fra tilknyttende nettselskap skal vedlegges.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- legge ved minst ett oversiktskart som viser hele ledningstraseen. Kartene skal ha god bakgrunn og være i hensiktsmessig målestokk.

3 Krav til utredning av fysiske forhold

Utredningen av hydrologisk grunnlag og erosjon og sedimenttransport skal utarbeides tidlig i utredningsfasen, og legges til grunn for andre relevante fagutredninger.

3.1 Hydrologisk grunnlag

Overflatehydrologi

Datagrunnlag

Søknaden skal inneholde opplysninger om hydrologiske data og beregninger. Fagutreder skal bruke lange og oppdaterte måleserier i de hydrologiske beregningene for å sikre at årlige variasjoner i tilsiget fanges opp. Hvis NVEs avrenningskart (NEVINA) er brukt som grunnlag for tilsigsberegninger skal dette oppgis i fagutredningen. Hydrologiske data skal fortrinnsvis baseres på normalperioden 1991-2020, men legg gjerne til data for årene fram til i dag. Dersom det ikke er mulig å framskaffe data for denne perioden, skal fagutreder begrunne valg av annen periode. Så langt det er mulig bør det benyttes hydrologiske data med tidsoppløsning på ett døgn.

Gi en oversikt over eksisterende målestasjoner med beliggenhet, varighet og kvalitet. Oppgi hvilke målestasjoner og hvilken periode som inngår i beregningene, og begrunnelse for hvorfor de er valgt. Kvaliteten og usikkerheten i det hydrologiske grunnlaget skal vurderes. Oppgi om utbyggingsalternativene vil berøre en eksisterende hydrologisk målestasjon.

Oppgi midlere avløp og fordeling over året for de enkelte delfelt, restfelt og tilsig til magasiner og overføringer i m³/s og mill. m³/år. Fagutredningen skal inneholde kart med passende målestokk, der de enkelte delfelt og restfelt er tegnet inn og angitt i km².

Fagutreder skal vurdere hvilke konsekvenser fremtidige klimaendringer kan ha for hydrologi og tilsig i tiltaksområdet. Her skal høye klimapåslag legges til grunn. Se de [fylkesvise klimaprofilene](#).

Beregning av vannføringer

Utredningen skal få fram beslutningsrelevant data for representative eller viktige steder i vassdraget. Fagutreder skal beregne og presentere følgende:

- median- og middelvannføring før og etter utbygging
- vannføringsvariasjoner (både gjennom året og over flere år) før og etter utbygging
- ekstremverdier i vannføring (maksimum og minimum), samt hyppighet og varighet av disse før og etter utbygging
- restvannføring for alle berørte elvestrekninger i normale og ekstreme år. I tillegg til statistisk behandling på kurveform (100, 75, 50, 25 og 0-persentiler) skal det utarbeides kurver for reelle år, f.eks. et «tørt», et «middels» og et «vått» år. Framstillingen skal gjøre det mulig å sammenligne forholdene før og etter gjennomføring av tiltaket.
- alminnelig lavvannføring (ALV), 5-persentiler for sommervannføring (1.5-30.9), vintervannføring (1.10-30.4), og for hele året
- laveste ukemiddelvannføring for sommer (1.5-30.9) og vinter (1.10-30.4)

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- Blåfall AS sitt forslag til minstevannføring

Vurdering av minstevannføring

Det er viktig at fagutredningen grundig redegjør for konsekvensene av ulike minstevannføringer og øvrige vannslipp, og for vurderingene bak eventuelle forslag til størrelser på minstevannføringer. Fagutreder skal ta inn Blåfall AS sitt forslag til minstevannføringer i alle relevante hydrologiske beregninger og kurver. Dette gjelder også beregningene i forbindelse med produksjon og prosjektets økonomi, som inngår i beskrivelsen av tiltaket. Det skal også framgå hva vannet benyttet til minstevannføring hadde gitt dersom det isteden hadde vært nytt til kraftproduksjon.

Det skal i tillegg utredes alternative minstevannføringer og slipp av vann som kan gi forbedringer for miljø og samfunn. Vurderingene bak eventuelle forslag til manøvreringsreglement og vannføringsrestriksjoner skal framgå i utredningen.

Endringer i vanndekt areal på berørte elvestrekninger

Fagutredningen skal synliggjøre endringer i vannstand, og hvilke konsekvenser dette har for vanndekt areal. Endring i vanndekt areal skal undersøkes ved tiltakshavers forslag til minstevannføring, og for sesong og helårsverdiene for Q95. Dagens vanndekte areal beregnes med utgangspunkt i medianvannføringen. Endring i vanndekt areal skal undersøkes spesielt i tilknytning til beslutningsrelevante arealer, som særlig viktige gyte- og oppvekstområder for fisk. Undersøkelsene kan eksempelvis gjennomføres ved å bruke vannlinjeberegninger. Endringen kan synliggjøres med fotografier tatt ved ulike vannføringer.

For berørte elvestrekninger skal fagutrederen beregne og presentere:

- vannstandsvariasjoner før og etter utbygging
- ekstremverdier i vannstand (maksimum og minimum), samt hyppighet og varighet av disse før og etter utbygging
- vanndekt areal (tørrlagt/oversvømt areal) på fraført strekning ved foreslåtte minstevannføringer, 5-persentil (sommer og vinter), medianvannføring og middelvannføring
- Endringer i vanndekt areal som følge av utfall, med og uten omløpsventil.

Driftsvannføring

Vurdering av driftsvannføring skal ta utgangspunkt i planlagt kjøremønster og drift av kraftverket. Utredningen skal gjøre rede for forventede driftsvannføringer over året generelt, og over korte tidsrom (ett eller noen få døgn, alternativt timer) dersom det planlegges noen form for effektkjøring. Det er også viktig å beskrive hvordan større endringer i vannføring over kort tid vil gjennomføres. Utredningen skal redegjøre for konsekvensene ved nedstenging som følge av nettutfall/turbinstans, både med og uten omløpsventil eller andre løsninger for å opprettholde vanndekt areal.

Utredningen skal vise antall dager med overløp over inntaksmagasin, og antall dager der vannføringen vil være lavere enn laveste driftsvannføring (med planlagt minstevannføring). Dette skal vises for et tørt, middels og vått år.

Reguleringsmagasin

Fagutreder skal utarbeide magasinkart (dybdekart). For kartets koter gjelder følgende:

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- Målestokk 1:2000, ekvidistanse 1 m
- Målestokk 1:5000, ekvidistanse 2 m
- Målestokk 1:10000, ekvidistanse 5 m

Dybdekartet skal være detaljert ned til fem meter under laveste regulerte vannstand. For resten av magasinet er det tilstrekkelig med lavere nøyaktighet enn de angitte verdiene.

Utredningen skal inneholde kurver som viser magasinvolum og arealet av reguleringssonen ved forskjellige kotehøyder. Fagutreder skal beregne hvor stort areal som blir neddemmet ved permanent heving av vannstand, eller tørrlagt ved permanent senkning av vannstand. Neddemt og tørrlagt areal skal illustreres på kart.

Med utgangspunkt i planlagt manøvreringsstrategi, skal fagutreder utarbeide fyllingsberegninger for magasinene. Beregningene skal framstilles i kurveform, og vise reelle fyllingsår, et «tørt», et «middels» og et «vått» år. Det skal også vises 100-, 75-, 50-, 25- og 0 persentiler for når høyeste regulerte vannstand er oppnådd.

Flommer

Naturlige flommer i vassdraget (inkludert stormflo) skal beskrives. Beskriv flomregimet i vassdraget, blant annet hyppighet, størrelse og når på året flommene forekommer. Tiltakets virkninger og forventede virkninger av klimaendringer på de framtidige flomforholdene skal vurderes. Dette inkluderer om utbyggingen øker eller reduserer flomfaren, og om klimaendringer kan føre til blant annet hyppigere regnflommer, flommer i andre perioder av året og forsinket eller redusert flomvannføring. Se de [fylkesvise klimaprofilene](#).

Flomforholdene skal vurderes basert på beregnede og/eller observerte flommer. Det skal utføres en flomfrekvensanalyse på årsflommer med følgende gjentakintervaller: 5, 10, 20, 200 og 1000 år. Flomvurderingene skal også inneholde en beregning av middelflommen.

Det skal vurderes om det omsøkte vannkraftanlegget kan være utsatt for flom. Vurderingen kan gjøres på bakgrunn av [NVEs kartlag](#) for aktsomhetsområder, og prosedyre 1 i kap. 4.1 i [NVE Veileder nr. 3/2022](#). Dersom dette kartgrunnlaget ikke er godt nok må det gjøres nye undersøkelser av flomforholdene i vassdraget, med utgangspunkt i Del 3 i [NVE Veileder nr. 3/2022](#).

Det skal foreligge en grundig begrunnelse av plassering av utbyggingens forskjellige deler, for eksempel kraftstasjon, på bakgrunn av vurdert flomfare. Fagutreder skal redegjøre for hvor og hvordan flommer er planlagt avledet. Fagutreder beskrive behovet og mulighetene for å bruke reguleringen til flomdemping.

Fagutreder skal også bistå med å vurdere klimatilpasning, som en del av fagutredningen for naturfare.

Grunnvann

Beskriv dagens grunnvannsforhold i områder som vil bli berørt av endret vannføring eller vannstand. Redegjør for tiltakets virkninger for grunnvannet i anleggs- og driftsfasen. Dersom tiltaket kan medføre endret grunnvannstand, skal det vurderes om dette kan endre betingelsene for vegetasjon, jord- og skogbruk samt eventuelle grunnvannsuttak i området som blir berørt. Utredningen må ta hensyn til andre behov knyttet til ferskvann, f.eks. drikkevann (som inngår i utredningen av naturressurser). Ved tunneldrift skal fagutreder vurdere fare for drenering.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Dersom utredningen avdekker mulige negative konsekvenser av tiltaket, skal fagutreder vurdere behovet for og eventuelt foreslå avbøtende tiltak, herunder justeringer av tiltaket.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima i vassdraget

Beskriv dagens forhold i berørte elver og innsjøer. Beskrivelsen skal inkludere lokalklima, herunder kaldluftstrømmer, temperaturforhold, områder som er særlig utsatt for vind og tåkedannelse, og lignende. Isforhold skal beskrives, med omtrentlig tidspunkt for islegging og varighet av isdekke, og om det vanligvis oppstår isproblemer som isgang og svelling/kjøving. Dersom det forventes vesentlige endringer i vanntemperaturen, skal data for dagens vanntemperaturer framlegges.

Vurder mulige endringer i is- og isleggingsforhold, vanntemperatur og lokalklima for både anleggs- og driftsfasen. Her er det relevant å vurdere mulige endringer i lufttemperaturer i nærsone til berørte elvestrekninger og innsjøer, og om det kan bli mer eller mindre frostrøyk langs elver og vann. Fagutreder bør her legge vekt på bebygde strøk og friluftsområder. Endringer i isforhold skal også vurderes, herunder om det blir mer eller mindre isproblemer etter utbyggingen, og om isleggingsforholdene endrer seg. Vurder videre forventet endring i vanntemperatur til forskjellige årstider.

Dersom utredningen avdekker mulige negative konsekvenser av tiltaket, skal fagutreder vurdere behovet for og eventuelt foreslå avbøtende tiltak, herunder justeringer av tiltaket.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima ved utløp i fjorden

Utredningen skal redegjøre for dagens situasjon. Dette innebærer å kartlegge dagens nivå og mønster for ferskvannstilførsel til fjorden, og legge fram månedlige verdier for midlere ferskvannstilførsel til aktuelle sjøområder og naturlig variasjon fra år til år i midlere ferskvannstilførsel. Dagens isleggingsforhold skal beskrives. Videre skal utredningen redegjøre for betydningen dette har for dagens vanntemperatur, isforhold og lokalklima.

Utredningen skal beskrive tiltakets konsekvenser. Fagutrederen skal vurdere forventede endringer i månedlige verdier for midlere ferskvannstilførsel, og om tiltaket kan føre til endringer i lokalklimatiske forhold, isleggingsforhold, strømningsforhold eller vannkvalitet. Der det er aktuelt skal det gis en vurdering av risiko ved havstigning for de planlagte produksjons- og overføringsanleggene.

Dersom utredningen avdekker mulige negative konsekvenser av tiltaket, skal fagutreder vurdere behovet for og eventuelt foreslå avbøtende tiltak, herunder justeringer av tiltaket.

3.2 Erosjon og sedimenttransport

Utredningen skal følge kravene angitt under, og de overordnede kravene til fagutredningene gitt i kapittel 5.1. Vurderingene bør gjøres på grunnlag av blant annet geofaglige forhold, og særlig forekomst av løsmasser.

Utredningen skal beskrive dagens erosjons- og sedimentasjonsforhold langs berørte elver og innsjøer. Her er det relevant å identifisere områder som er særlig utsatt for erosjon. Disse skal vises på kart. Videre bør eventuelle eksisterende eller planlagte forbygnings- og senkningstiltak kartlegges. Eventuelle sidebekker og -vassdrag med stor sedimenttransport skal beskrives.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Jordbunnens egenskaper skal også beskrives for områder som tørlegges som følge av tiltaket. Dette gjelder både for elver og magasiner.

Tiltakets konsekvenser for erosjon og sedimentasjonsforhold skal beskrives. Her er det særlig aktuelt å vurdere mulige erosjonsskader langs strendene ved reguleringsmagasin, langs berørte elvestrekninger, nedenfor utløpet av kraftstasjonen og i forbindelse med eventuelle overføringstunneler, overløp og kanaler. Videre er det aktuelt å vurdere mulige virkninger for eksisterende eller planlagte forbygnings- og senkningstiltak, faren for sandflukt ved senking av vannstand (magasiner eller elver) og sannsynligheten for økt sedimenttransport og tilslamming av vassdraget under og etter anleggsperioden.

Fagutreder skal vurdere behovet for avbøtende tiltak, og eventuelt foreslå tiltak. Det skal også gjøres rede for om det er behov for forbygninger i vassdraget.

4 Krav til utredning av naturfare

Utredningen av naturfare skal legges til grunn for andre relevante fagutredninger.

Generell vurdering av sikkerhet og beredskap

Søknaden skal inneholde en vurdering av risiko for og konsekvenser av henholdsvis naturgitt skade, belastninger og brukshindringer på anlegget. Naturgitt skade innebærer blant annet flom (som vurderes under hydrologisk grunnlag), skred (snø, kvikkleire, jord, flomskred mm.), trefall, uvær (vind, nedbør, tordenvær, og ising mm.) og skogbrann. Det skal vurderes om bygging av anleggene kan medføre økt risiko for å utløse naturgitt skade på omgivelsene, og om anleggene i seg selv kan være utsatt for naturfare. Forventede virkninger av klimaendringer skal legges til grunn, herunder hvordan det kan påvirke ras- og skredfare. Se de [fylkesvise klimaprofilene](#).

Søknaden skal inneholde en vurdering av anleggets omgivelser, plassering og utforming for å ta hensyn til påregnelige risikoforhold, for eksempel ved valg av dimensjonering, materialvalg og sikringstiltak. Eventuelt skal alternativer og kompenserende sikrings- og beredskapstiltak vurderes for både anleggs- og driftsfasen. Søknaden skal også inneholde en vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til, overvåkningsordninger.

Søknaden skal inneholde en beskrivelse og vurdering av tilgang til anlegget for reparasjoner og feilretting i ekstraordinære situasjoner. Reparasjonstider og behov for reservemateriell og utstyr skal også beskrives.

Vurdere behovet for skredfareutredninger

Blåfall AS skal vurdere om anlegget kan være utsatt for skred (snø, kvikkleire, jord, flomskred m.m.), og om anlegget kan utløse eller forverre en skredhendelse. En innledende vurdering kan gjøres på bakgrunn av [NVEs kartlag](#) for aktsomhetsområder og faresonekart. Anlegg som befinner seg innenfor aktsomhetsområder for skred eller under marin grense, kan være utsatt. Prosedyre i kap. 3.2 i [NVE veileder nr. 1/2019](#) skal benyttes til å vurdere behov for å utrede områdeskredfare.

Dersom eksisterende kartlegginger og kartgrunnlag er tilstrekkelige, og anlegget ikke blir utsatt for eller øker faren for naturgitt skade, er det ikke behov for utredninger. Blåfall AS må begrunne vurderingen grundig i søknaden.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Utredning for anlegg som kan være utsatt for skred

Dersom kartgrunnlaget for aktsomhetsområder ikke er godt nok eller viser at tiltaket kan være utsatt for skred, må skredfaren utredes. Utredningen skal følge metodikken og krav til kompetanse gitt i [NVEs veiledningsmateriell](#). NVE har utarbeidet veiledning for fareutredninger for [skred i bratt terreng](#) og [kvikkleire](#).

Fagutredningen skal inneholde en grundig begrunnelse for plassering av utbyggingens forskjellige deler, for eksempel damanlegg, rørgate og kraftstasjon, på bakgrunn av vurdert skredfare. Ved planlagte terrenginngrep (graving, fylling eller flytting av masser) under marin grense skal det gjøres en konkret vurdering om tiltaket kan utløse kvikkleireskred, eller om det ligger i en utløpssone for slike skred. Det skal dokumenteres at anlegget kan bygges med tilstrekkelig sikkerhet mot kvikkleireskred.

Ved registrerte naturfarehendelser i området, skal disse omtales og vurderes. Dersom det finnes forekomster av flomskred/løsmasseskred eller annen vesentlig erosjon oppstrøms og langs utbyggingsstrekningen skal dette dokumenteres med bilder. Dersom det er mulighet for at utbyggingen kan føre til erosjonsskader i tiltaksområdet skal dette beskrives.

Vurdering av overvann

Blåfall AS skal vurdere hvordan bygging av faste installasjoner og større terrenginngrep, inkludert hjelpeanlegg som veier, påvirker avrenning og flomveier forbi/ut av tiltaksområdet etter utbygging. I dette ligger en vurdering av hvor overvannet ender opp og hvordan vannet kommer seg dit. Videre må fagutredningen dokumentere at utbyggingen ikke fører til økt ulempe eller risiko for tredjepart.

Dersom tiltaksområdet kan være utsatt for overvann eller medføre at overvann gir økt ulempe eller risiko for tredjepart, må en fagkyndig utrede fagtemaet og foreslå mulige risikoreduserende tiltak. Utredningen skal følge metodikken og krav til kompetanse gitt [NVE veileder nr. 4/2022](#).

Vurdering av klimatilpasning

Blåfall AS må utforme tiltaket på en slik måte at de er tilpasset et fremtidig klima. Denne vurderingen må gjøres i samarbeid med den som utreder hydrologisk grunnlag. Det er utarbeidet fylkesvise klimaprofiler som beskriver hvordan klimaendringer vil påvirke ulike deler av Norge. Se klimaservicesenter.no og informasjon hos [Miljødirektoratet om klimatilpasning](#). Høye alternativer for nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn ved utforming av tiltak.

Blåfall AS skal beskrive elementer i utbyggingsområdet som bidrar til naturlig flomdemping, redusert risiko for skred eller naturlig lagring av klimagasser, f.eks. naturlig elvemorfologi, kantvegetasjon, våtmark, skog eller annen natur med tilsvarende funksjon. Blåfall AS skal videre beskrive tiltakets konsekvenser for områdets naturlige evne til å dempe virkningene av forventede klimaendringer.

Blåfall AS skal beskrive aktuelle tiltak for klimatilpasning for de ulike utbyggingsalternativene. Dette kan både være tiltak for å begrense mulige skader og ulemper, og tilpasninger for å utnytte mulige fordeler ved forventede klimaendringer. Dersom naturbaserte løsninger velges bort, skal dette begrunnes, jf. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5 Krav til fagutredningene

5.1 Overordnede krav til fagutredningene

Fagutredningene skal oppfylle kravene i kapittel 5 i forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften), herunder:

Innhold og omfang

Konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses det aktuelle tiltaket, og være relevant for de beslutninger som skal tas. Fagutredningene skal begrunne tilpasninger og avvik fra standardisert metodikk og andre krav i utredningsprogrammet.

Bruk av eksisterende informasjon

Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes.

Krav ved innhenting av ny informasjon

Dersom kunnskapsgrunnlaget er for mangelfullt til å kunne vurdere virkninger av tiltaket, skal det gjennomføres nødvendige feltbefaringer og kartlegginger til egnet tid på året. Utredningen skal oppgi befaringstidspunkt (datoer) og -rute, eller dekningskart, for undersøkte områder. Det skal tas bilder under feltbefaring eller kartlegging som viser viktige miljøverdier, konfliktpunkter eller annen beslutningsrelevant informasjon.

Krav til metodikk

Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk. NVE legger til grunn metodikken i Riksantikvaren og Miljødirektoratet sin håndbok om konsekvensutredninger for klima og miljø ([M-1941](#)), og Statens vegvesen sin håndbok ([V712](#)) for de temaene der det er spesifisert i utredningsprogrammet. Vi stiller enkelte krav i utredningsprogrammet som kommer i tillegg til kravene i håndbøkene. Fagutredningene må se håndbøkene for utfyllende beskrivelse av metodikkene.

Krav til kompetanse

Personer med relevant og tilstrekkelig faglig kompetanse skal utføre fagutredninger og feltundersøkelser. Det må framgå hvem som har utarbeidet utredningene og utført feltundersøkelsene, og hvilken relevant kompetanse personen(e) har.

Beskrivelse av metode og usikkerhet

Konsekvensutredningen skal inneholde en metodebeskrivelse. Metodebeskrivelsen skal omfatte utfordringer, tekniske mangler og kunnskapsmangler, samt viktige usikkerhetsfaktorer ved utredningen, herunder i datagrunnlaget. Avvik fra metodikk og andre krav i utredningsprogrammet skal begrunnes.

Beskrivelse av tiltaket og utbyggingsalternativer

Konsekvensutredningen skal inneholde et sammendrag av tiltaksbeskrivelsen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Beskrivelse av nullalternativet

Konsekvensutredningen skal beskrive nåværende miljøtilstand, og hvordan miljøtilstanden vil utvikle seg ved gjennomføring av andre vedtatte planer og tiltak, dersom det omsøkte tiltaket ikke blir bygd (nullalternativet). Nullalternativet utgjør referansesituasjonen ved vurdering av konsekvenser av det omsøkte tiltaket.

Vurdering av tiltakets virkninger

Konsekvensutredningen skal omfatte positive, negative, direkte, indirekte, midlertidige, varige, kortsiktige og langsiktige virkninger av tiltaket. Ved vurdering av tiltakets konsekvenser skal fagutreder legge til grunn varige virkninger for det enkelte fagtema. Midlertidige virkninger i anleggs- og eventuelt driftsfase skal beskrives separat. Hvorvidt virkningene er varige eller midlertidige, avhenger av hva som er påvirket og hvor lang tid det tar å gjenopprette den opprinnelige tilstanden. Fagutreder må vurdere hvorvidt virkningene er varige eller midlertidige, og redegjøre for vurderingen i rapporten. Ved flere alternativer, skal utbyggingsalternativenes konsekvenser for det enkelte fagtemaet sammenlignes.

NVE ber om at utredningen også framhever nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet dersom disse blir vesentlig berørt. Dette er for å synliggjøre om planene gir grunnlag for innsigelse etter [rundskriv T-2/16](#).

Forebygging av virkninger

Konsekvensutredningen skal beskrive mulige tiltak for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige virkninger både i anleggs- og driftsfasen. Det skal framgå i hvilken grad tiltakene kan endre fastsatt konsekvensgrad. Beskrivelsen skal også omfatte planlagte, og forslag til, overvåkningsordninger.

Vurdering av samlede virkninger

Fagutreder skal vurdere samlede virkninger av tiltaket for det enkelte fagtema i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet. Fagutreder skal vurdere samlede virkninger av planer og tiltak innenfor Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt. Virkninger over landegrensene skal også beskrives.

Kildehenvisninger og informasjonskilder

Fagutreder skal referere og sammenstille alle kilder som er brukt i utredningen i en kildehenvisning eller referanseliste. Håndbøkene M-1941 og V712 oppgir fagkilder og offentlige databaser for flere fagtemaer. På [NVEs nettside](#) har vi en oversikt med et utvalg av fagrapporter. Vi viser også til Kartkatalogen (geonorge.no) for nedlastning av offentlige data.

Registrering av innsamlede data

Fagutreder skal systematisere innsamlede data i samsvar med foreliggende standarder, og gjøre dem tilgjengelige for offentlige myndigheter eller legge dem inn i offentlige databaser der det er lagt til rette for dette (se [M-1941](#)).

Bruk av kart

Fagutredningene skal inneholde illustrasjoner, bilder og kart som tydelig viser all nødvendig arealbruk, inngrep, fotostandpunkter og visuelle konsekvenser av tiltaket. Tiltaket, med alle

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

utredede utbyggingsalternativer, skal tegnes inn på verdikart for det enkelte fagtemaet for å tydeliggjøre konfliktpunkter. Kartene skal ha god bakgrunn, hensiktsmessig målestokk, sentrale stedsnavn og lesbar tegnforklaring. Se [våre krav til kart](#) i NVEs digitale veileder og krav i anerkjent metodikk.

5.2 Naturmangfold på land

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav og presiseringer:

Kartlegging

Det skal gjennomføres feltkartlegging av naturmangfold etter gjeldende metodikk, med særlig vekt på vassdragstilknyttede arter, fuktighetskrevenne lav- og mosearter, rødlistearter og rødlistede og/eller utvalgte naturtyper.

Utredningen skal inneholde en vurdering av usikkerhet og potensial for ytterligere naturverdier enn det som er påvist. Dersom ikke hele området som blir berørt av tiltaket er kartlagt, skal dette begrunnes.

Områdebeskrivelse og naturgrunnlag

Utredningen skal gi en overordnet naturfaglig beskrivelse av berørte naturområder, med vekt på naturgrunnlaget, hovedtyper av natur, tidligere inngrep og andre karakteristiske trekk ved området.

Verneområder

Utredningen skal inkludere en grundig gjennomgang av de definerte verneverdiene for hvert verneområde som blir berørt av tiltaket. Dette inkluderer Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Nattmoråga landskapsvernområde. Blåfall skal vurdere hvilke verneverdier som blir påvirket av tiltaket for hvert enkelt verneområde, og vurdere konsekvensen av dette. Utredningen av verneområder skal ses i sammenheng med andre relevante fagtema, inkludert *Landskap*, *Friluftsliv* og *Naturmangfold i vann*.

Naturtyper

[Miljødirektoratets kartleggingsinstruks](#) og NiN-app skal benyttes for kartlegging av naturtyper på land. Blåfall AS eller nøkkelperson i kartleggingsoppdraget må på forhånd [melde inn](#) området som skal kartlegges for naturtyper til Miljødirektoratet. Utredningen skal redegjøre for skjønnsmessige vurderinger som ligger til grunn for kartleggingen, som ikke kommer fram av lokalitetens beskrivelse av tilstand, naturmangfold eller usikkerhet. Dette inkluderer skjønnsmessige vurderinger som ligger til grunn for kartlagte naturtyper, og for naturområder som av ulike grunner ikke ble vurdert til å utgjøre naturtype(r), der det er relevant.

I alle områder hvor det skal gjøres midlertidige eller permanente fysiske inngrep skal virkningene på naturtyper konsekvensutredes. Langs elver som får redusert vannføring skal det legges vekt på områder som kan bli påvirket av redusert vannføring og luftfuktighet, spesielt områder med potensial for flommark, bekkekløfter og elveører.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Fagutrederne skal gjøre en vurdering av om det er potensial for at det finnes naturtyper som er kommet inn på rødlista for naturtyper i 2025, og som ikke fanges opp i kartlegging etter Miljødirektoratets gjeldende instruks i 2026.

Arter og deres økologiske funksjonsområder

Arter og økologiske funksjonsområder omfatter i hovedsak arter av nasjonal stor forvaltningsinteresse, og områder de er avhengig av i hele eller deler av livssyklusen.

Utredningen skal avgrense økologiske funksjonsområder for påviste eller mulige forekomster av rødlistede og vassdragstilknyttede arter.

Hekkeplasser for vanntilknyttede fugler skal kartlegges. Det skal vurderes hvordan foreslått minstevannføring kan påvirke økologiske funksjonsområder for vanntilknyttede fugler.

Det er særlig viktig å kartlegge funksjonsområdene til arter med spesifikke habitatkrav eller med begrenset forekomst, men avgrensning av større funksjonsområder for alminnelige arter kan også gi nyttig informasjon. Utreder kan avgrense økologiske funksjonsområder basert på potensial for arter, selv om artene ikke er påvist. [NVE rapport nr. 50/2017](#) og [NVE ekstern rapport nr. 21/2022](#) gir utfyllende beskrivelse av verdifulle livsmiljøer langs vassdrag.

Sensitive artsdata skal maskeres tilstrekkelig, eller vedlegges separat og merkes med «unntatt offentlighet».

Landskapsøkologiske sammenhenger

Landskapsøkologiske sammenhenger kan gjerne overlappe og omfatte flere naturtyper, økologiske funksjonsområder eller geotoper. Verdsetting av landskapsøkologiske sammenhenger er en skjønnsmessig vurdering. Det er viktig å begrunne verdsettingen, slik at det tydelig kommer fram hvilke kriterier og verdier det er lagt vekt på.

For verdsetting av bekkekløfter kan for eksempel en enkel verdiaggregering være en god metode, der ulike kvaliteter ved bekkekløfta gis poeng som summeres opp i en samlet verdi. [NVE ekstern rapport 21/2022](#) gir et forslag til metode for verdsetting av bekkekløfter.

Geologisk mangfold

Landformer skal kartlegges etter DN-håndbok 13, der resultater fra fjernmåling ikke er tilgjengelig.

Merk at [rødlista for naturtyper](#) inneholder flere nær truede og truede landformer. Vi gjør også oppmerksom på at enkelte landformer har samme navn som naturtyper på land og i vann etter DN-håndbok 13, og som nøkkelbiotoper etter miljøregistrering i skog (MiS). Fagutreder skal verdsette landformens geologiske kvaliteter under registreringskategorien geologisk mangfold, og landformens eventuelle biologiske kvaliteter under øvrige relevante registreringskategorier.

Fremmede arter

Utredningen skal gi oversikt over forekomster av fremmede arter med stor risiko for å spre seg og påvirke biologisk mangfold negativt som følge av tiltaket. Risikoen kan være knyttet til feil massehåndtering, eller til artenes evne til å kolonisere områder der vegetasjon er fjernet i forbindelse med tiltaket. I tiltaksområdet er det kartlagt forekomst av fremmedarten hagelupin.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Avbøtende tiltak

Utredningen skal drøfte usikkerhet knyttet til effekten av avbøtende tiltak. Dette er særlig relevant ved diskusjon av størrelse på minstevannføringer. Se også krav til visualiseringer av minstevannføringer i kapittel 5.3.

Aktuelle tiltak for å unngå, begrense, restaurere og kompensere for negative virkninger for naturverdier som følge av utbyggingen skal beskrives. Dette er særlig viktig for arealer som blir beslaglagt som følge av utbyggingen. Hvordan de foreslåtte avbøtende tiltakene påvirker konsekvensvurderingen for naturverdien må komme tydelig fram av utredningen.

Koordinering med andre fagutredninger

Flere arter og naturtyper forekommer både på land og i vann, eller i overgangen mellom land og vann. Det kan være aktuelt å kartlegge arter og naturtyper på land og i vann i sammenheng, eller separat. Redegjør kort for valg av inndeling. Se håndbok M-1941 for avgrensning mot utredning av landskap, kulturmiljø og naturressurser.

5.3 Naturmangfold i vann og vannmiljø

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav og presiseringer:

Kartlegging

Fagutreder skal gjennomføre nye feltundersøkelser av berørte fisk- og ferskvannsorganismer og deres funksjonsområder, samt supplerende vannprøvetaking som grunnlag for klassifisering av miljøtilstand. Utredningen skal inneholde en vurdering av usikkerhet og potensial for ytterligere naturverdier enn det som er påvist. Dersom ikke hele området som blir berørt av tiltaket er kartlagt, skal dette begrunnes.

Fagutreder skal kartlegge fisk- og ferskvannsorganismer i henhold til i Norsk Standard; NS 9455:2015 med underliggende metodestandarder. Som en del av kartleggingen er det viktig å undersøke bestandsdynamiske parametere som tetthet, aldersfordeling, vekst, grad av rekruttering med mer. Fagutreder skal hente inn informasjon om biologiske kvalitetselementer som er relevante for klassifisering av miljøtilstand.

Områdebeskrivelse og naturgrunnlag

Utredningen skal gi en overordnet naturfaglig beskrivelse av berørte elvestrekninger, med vekt på elvetytologi, hovedtyper av vassdragstilknyttet natur, tidligere inngrep og andre karakteristiske trekk.

Naturtyper i vann

DN-håndbok 13 skal benyttes ved kartlegging av naturtyper i vann, i påvente av nye NiN-baserte kartleggingsinstrukser. Vi gjør oppmerksom på at flere av naturtypene etter DN-håndbok 13 tilsvarer landformer på rødlista for naturtyper (f.eks. delta, kroksjø, meander mfl.). Fagutreder skal verdsette landformenenes geologiske kvaliteter som del av geologisk mangfold under naturmangfold

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

på land. Merk også at naturtyper etter DN-håndbok 13 kan overlappe med eller omfatte økologiske funksjonsområder for fisk og ferskvannsorganismer.

Arter og økologiske funksjonsområder i vann

Registreringskategorien omfatter i hovedsak vannlevende arter av nasjonal stor forvaltningsinteresse og områder de er avhengige av i hele eller deler av livssyklusen. Utredningen skal beskrive vandrings-, gyte-, oppvekst- og leveområder for alle beslutningsrelevante arter i influensområdet.

Fagutreder skal beskrive konnektivitet mellom habitattyper, og eventuelle vandringshindre. Det er særlig viktig å kartlegge funksjonsområdene til arter med spesifikke habitatkrav eller med begrenset forekomst, men avgrensning av større funksjonsområder for alminnelige arter kan også gi nyttig informasjon. Fagutreder kan avgrense økologiske funksjonsområder basert på potensial for arter, selv om artene ikke er påvist. Sensitive artsdata skal maskeres tilstrekkelig, eller vedlegges separat og merkes med «unntatt offentlighet».

Ved vurderingen av tiltakets påvirkning, kan det være aktuelt å vurdere om endringer i vanntemperatur og vannføring/vannstand kan påvirke rekrutteringsforhold (tetthet og vekst av fiskeunger), føre til konsekvenser for fiskevandring, eventuell fare for gassovermetning, og risiko for spredning av fremmede arter.

Miljøtilstand og miljømål for berørte vannforekomster

Klassifiseringsveileder 02:2018 er anerkjent metodikk for klassifisering av økologisk og kjemisk tilstand i vann i henhold til vannforskriften. Utredningen skal beskrive tiltakets virkninger på kvalitetselementer, og vurdere om tiltaket kan forringe vannforekomstene til en lavere tilstandsklasse eller påvirke miljømåloppnåelse. Dersom det er sannsynlig at vannforekomster kan bli utpekt som sterkt modifisert (jf. SMVF-veileder 2014), anses dette som en forringelse. Utredningen skal gi grunnlag for NVEs vurdering av om vannforskriftens § 12 kommer til anvendelse.

Naturmangfold i sjø

I sjø skal det legges vekt på OSPARs liste over truede og/eller minkende habitater samt gyte- og vandringsområder for fisk.

Utredningen må inneholde en vurdering av effektene av endret ferskvannstilførsel til fjorden, der av hvordan dette kan bidra til sjikting av vannmasser. Videre må det vurderes hvilken effekt dette kan ha på gyteområder for torsk og hyse i Melfjorden.

Fremmede ferskvannsorganismer

Utredningen skal gi oversikt over forekomster av fremmede arter med stor risiko for å spre seg og påvirke biologisk mangfold negativt som følge av tiltaket. Risikoen kan være knyttet til massehåndtering, overføring av vann, eller til artenes evne til å kolonisere områder som har blitt endret som følge av tiltaket.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Avbøtende tiltak

Utredningen skal inneholde en grundig vurdering av avbøtende tiltak, inkludert ulike størrelser på minstevannføring. Som grunnlag for vurderingen av behov for og størrelse på minstevannføring, skal fagutredningen inkludere visualiseringer, fotografier eller fotomontasjer (eventuelt video) av ulike tallfestede vannføringer, så langt det er mulig. Fotostandpunktene skal kartfestes.

Koordinering med andre temaer

Flere arter og naturtyper forekommer både på land og i vann, eller i overgangen mellom land og vann. Det kan være aktuelt å kartlegge arter og naturtyper på land og i vann i sammenheng, eller separat. Redegjør kort for valg av inndeling.

Utredningen av vannmiljø dekker forurensning av vann, mens fagutredning for forurensning dekker luft- og grunnvannsforurensning og støy. Der vannforekomstene benyttes som drikkevannskilder eller til næringsmiddelproduksjon, jordbruksvanning og prosessvann, bør utredningen koordineres med fagutredning av naturressurser.

5.4 Kulturmiljø

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Utredningen skal beskrive kulturminner og kulturmiljøer i tiltaks- og influensområdet, og hvordan tiltaket kan påvirke disse ved direkte inngrep og indirekte virkninger som eksempelvis visuelle virkninger.

Det skal gis en oversikt over følgende innenfor influensområdet:

- kjente automatisk fredede kulturminner
- vedtaksfredede kulturminner
- nyere tids kulturminner
- samiske kulturminner (materielle og immaterielle)
- NVEs listeførte kulturminner

Relevante kulturminnemyndigheter skal kontaktes for vurdering av potensial for forekomst av automatisk fredede kulturminner i influensområdet (inkl. i sjø) og behov for befaringer eller § 9-undersøkelser.

Dersom det eksisterer relevante data for tiltaks- og influensområdet, skal disse benyttes i utredningen (eksempelvis LIDAR, multistråleekkolodd/sidesøkende sonar (i sjø) og foto/video).

Hvis eksisterende kunnskapsgrunnlag ikke er tilstrekkelig, skal det innhentes ny kunnskap og gjøres en fagkyndig vurdering som dokumenterer metoder, funn og usikkerhet.

Områder med potensial for funn av automatisk fredede kulturminner skal markeres i kart.

Utredningen bør ses i sammenheng med landskapsutredningen når det gjelder vurderinger av tiltakets form/skala samt visuelle nær- og fjernvirkninger.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5.5 Friluftsliv

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Utredningen skal beskrive friluftslivet i området basert på eksisterende informasjon. Dette inkluderer bruken av området: når det benyttes, til hvilke aktiviteter og av hvem (lokale, regionale, nasjonale eller internasjonale friluftsutøvere). Her er det også relevant om området primært brukes i seg selv eller som er utfartsområde.

Influensområdet skal kartlegges, med mindre eksisterende informasjon er tilstrekkelig for å dekke utredningskravene i M-1941.

Endret bruk av området som følge av en eventuell utbygging, og dets påvirkning på tilgrensende verneområder må belyses.

Friluftsliv vil ofte være tilknyttet områdets landskap, kulturmiljø og muligheter for jakt og fiske (naturressurser). Utredningen av friluftsliv bør derfor bygge på informasjon fra utredningene av disse fagtemaene.

5.6 Reiseliv

Se generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Utredningen skal redegjøre for dagens reiseliv i området. Den skal beskrive de mest sentrale områdene for reiseliv i regionen og synliggjøre reiselivets bidrag til verdiskaping og sysselsetting. Viktige attraksjoner eller områder for reiselivet, som eksempelvis særlig viktige landskapsområder og turistattraksjoner, skal beskrives og framstilles på kart sammen med tiltaket.

Områdets verdi for reiseliv skal vurderes basert på dagens bruk, bidrag til verdiskaping og sysselsetting, eksisterende planer, og ut fra områdets egnethet og potensial for nye eller videreutvikling av eksisterende reiselivsaktiviteter. Det bør framgå i hvilken grad området har betydning for reiselivet i lokal, regional, nasjonal eller internasjonal sammenheng. Benytt kriterier for verdivurdering i Olje- og energidepartementets [Retningslinjer for små vannkraftverk](#) (tabell 7).

Der reiselivet er knyttet til friluftsliv, landskap, kulturmiljø, naturmangfold eller naturressurser (jakt og fiske), skal utredningen bygge på informasjon fra de respektive fagutredningene.

5.7 Landskap

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Landskapet i influensområdet skal beskrives, og landskapselement som fosser og stryk skal omtales. Utredningen skal inkludere bilder som støtte til den tekstlige beskrivelsen. Det skal lages visualiseringer som viser hvordan planlagte anlegg vil se ut i landskapet, og de landskapsmessige konsekvensene av anleggsarbeidene. Visualiseringene skal gi et representativt bilde av tiltaket, sett fra ulike steder hvor mennesker oppholder seg. Aktuelle standpunkt kan være ved bebyggelse,

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

ferdselsårer, særlig viktige friluftslivsområder, turistattraksjoner og kulturmiljøer. Rødøy kommune skal kontaktes for valg av standpunkter.

Tiltakets påvirkning på verneverdier i tilgrensende verneområder skal utredes.

Den landskapsmessige virkningen av redusert vannføring skal utredes. Det skal lages visualiseringer eller dokumenteres med fotografier hvordan elva/elvene framstår ved ulike vannføringer (foreslåtte minstevannføringer, ved middelvannføring og flomvannføringer).

Fotostandpunkt og -retning må vises på kart. Visualiseringene skal utføres som fotomontasjer og/eller digital 3D-visualisering.

Utredningen skal inkludere en vurdering av avbøtende tiltak i anleggs- og driftsfasen.

Utredningen bør koordineres med fagutredningene av kulturmiljø, friluftsliv og naturmangfold for å innhente informasjon som beskriver helhet, visuell karakter og overordnede strukturer.

5.8 Naturressurser

Utredningen skal følge metodikken i håndbok V-712, med unntak av skogbruk, samisk næringsutøvelse og marine ressurser. Kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Jordbruk, skogbruk og utmarksressurser

Utredningen skal beskrive landbruksaktiviteten i jordbruks-, skogbruks- og utmarksområder som kan påvirkes av tiltaket. På bakgrunn av arealressurskart (AR5) skal det gis en samlet oversikt over berørt areal fordelt på type jordbruksareal og skogbonitet.

Tap av dyrka og dyrkbar jord, beite og skogbruksareal skal beregnes for hver driftsenhet. Videre skal konsekvensene for jordbruk, skogbruk og bruk av utmark beskrives for hver driftsenhet, med fokus på driftsulemper i både anleggs- og driftsfasen.

Registrerte forekomster av naturressursene skal vises på kart sammen med tiltaket.

Redegjørelsen av jakt- og fiskeinteressene skal beskrive:

- viltforekomster i området og hvordan disse utnyttes
- hvordan fiskeressursene utnyttes (inkludert avkastning)
- om det finnes viktige fiskeplasser og andre tilrettelagte forhold, fisketrapper eller andre biotopjusterende og kultiverende tiltak av noe omfang i området
- hvordan fisket er organisert

I tillegg til påvirkningene nevnt i håndbok V712, kan det være aktuelt å vurdere om tiltaket fører til tap av gjerdeeffekt, barrierevirkninger eller endringer i dreneringsevne, i anleggs- og driftsfasene.

Mineralressurser

Utredningen skal beskrive og kartfeste mineralske forekomster i tiltaks- og influensområdet, herunder sand, grus og pukk. Dersom det er verneverdige eller drivverdige forekomster, skal disse beskrives.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Samisk næringsutøvelse (ekskludert reindrift)

Samisk næringsutøvelse som fangst, fiske, andre høstingsaktiviteter og utmarksbruk skal beskrives. Reindrift utredes som eget tema (se kapittel 5.9). Tiltakets virkninger for nærings- og kulturutøvelsen skal beskrives. Det skal framgå om tiltaket isolert, eller som følge av samlede virkninger, kan påvirke grunnlaget for næringsutøvelsen i nåtid og framtid i strid med FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter § 27. Informasjon skal innhentes fra Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt.

Ferskvannsressurser

Vannressurser er her avgrenset til ferskvann og gjelder drikkevannskilder, vann til næringsmiddelproduksjon, jordbruksvanning og prosessvann. Det omfatter både overflatevann og grunnvann.

Utredningen skal beskrive ferskvannsressursene i influensområdet. Dette inkluderer eksisterende og planlagte drikkevannsuttak fra overflatekilder og grunnvann, uttak til gårdsdrift og industriprosessvann. Den skal også redegjøre for vannuttak til akvakultur og kraftproduksjon, men disse vannuttakene skal ikke inngå i verdivurderingen.

I tillegg til påvirkningene nevnt i håndbok V712, skal fagutreder i samråd med den som utreder hydrologisk grunnlag vurdere om endret vannføring/vannstand vil føre til endret grunnvannstand og hvordan dette i så fall vil påvirke vegetasjon, jord- og skogbruk og eventuelt grunnvannsuttak. Dersom det skal bygges tunnel, skal fagutreder også vurdere faren for og virkningene av utilsiktet drenering av grunnvann og overflatevann.

Fiskeri

Fiskeriaktiviteten i området skal beskrives, herunder arealbruk (for eksempel intensiv bruk til fiskeri og låssettingsplasser) og type redskap som benyttes. Gyte- og vandringsområder for fisk, samt de aktuelle artenes gyteperioder skal oppgis. Fangstart og -mengde bør oppgis dersom tiltaket krever større arealbruk i sjø.

Informasjon kan hentes fra Fiskeridirektoratets database Yggdrasil og kontaktpersoner i lokale fiskerlag. Utredningen skal også bygge på annen relevant informasjon fra øvrige fagutredninger, som utredningen av naturmangfold i vann.

Marine ressurser

Utredningen skal beskrive dagens situasjon. Fagutreder må kartlegge marine ressurser i berørte fjordområder, og utnyttelsen av disse. Dette innebærer blant annet å innhente opplysninger om omfang av fiske og fiskeoppdrett i berørte områder, og om annen næringsvirksomhet med basis i marine ressurser som kan bli berørt av tiltaket.

Dersom områder av stor betydning i næringssammenheng berøres, skal det redegjøres for hvilke konsekvenser tiltaket medfører for utnyttelsen av de marine ressursene. Aktuelle områder kan være lokale gyte- og oppvekstområder, lokale fiskefelt, kaste- og låssettingsplasser, områder hvor det drives oppdrettsvirksomhet og områder med tareskog.

Utredningen skal også vurdere behovet for avbøtende tiltak, og eventuelt gi forslag til disse.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Koordinering med andre temaer

Utredningen skal bygge på relevant informasjon fra andre aktuelle fagutredninger. For ferskvannsressurser er fagutredningen for hydrologisk grunnlag og særlig delutredning av grunnvann relevant. For fiskeri og marine ressurser er fagutredningen for naturmangfold i vann og sjø særlig relevant.

5.9 Reindrift

Utredningen skal følge metodikken i håndbok V712, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Fagutredningene som gjennomfører utredningen skal ha dokumentert reindriftsfaglig kompetanse. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Reindriftsnæringens arealbruk i influensområdet skal beskrives basert på reindriftskart og gjeldende distriktsplan. Det skal redegjøres for dagens reindrift i området (omfang, antall utøvere mm.). Særverdiområder og minimumsbeiter skal beskrives og vises på kart. Områdets funksjon og verdi sett i forhold til hele reinbeitedistriktet skal vurderes.

Reindriftsforvaltningen og Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt skal kontaktes for supplerende og oppdatert informasjon. Erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap skal likestilles med formell fagkunnskap om temaet. Ved behov skal det gjennomføres befarings.

Årstidsbeiter, kalvingsområder, trekk- og flyttleier samt viktige reindriftsanlegg skal vises på kart sammen med tiltaket.

Det skal gis en kortfattet oppsummering av eksisterende kunnskap om mulige virkninger av vannkrafttiltak for rein. Dette kan blant annet være virkninger av tiltaket i seg selv, menneskelig ferdsel, og virkninger knyttet til arealbeslag.

Utredningen må fastslå størrelsen på og vurdere virkningen av direkte beitetap og eventuelt tap av særverdiområder og minimumsbeite. Tap av områder som følge av eventuelt økt menneskelig ferdsel skal inkluderes. Det skal vurderes hvordan tiltaket direkte og indirekte kan påvirke reinens atferd og reindriftens bruk av området i anleggs- og driftsfasen. Aktuelle påvirkninger er blant annet barrierevirkning, skremse/støy, endrede isforhold i reguleringsmagasin, økt ferdsel og driftsulemper for reindrifta (for eksempel økt innsats av menneskelige ressurser med mer).

Det skal utarbeides en skisse av fremdriftsplanen for anleggsarbeidet som vil foregå innenfor reinbeitedistriktet. Planen skal beskrive lokasjon, tidspunkter og hva slags type arbeid/inngrep som er planlagt gjennomført. I tilknytning til fremdriftsplanen skal det vurderes hvilke tiltak som kan settes inn for å unngå forstyrrelser for reinbeitedistriktet i anleggsperioden.

Utredningen skal inneholde en grundig vurdering av avbøtende tiltak, både for anleggs- og driftsperioden.

Samlede virkninger og forholdet til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter

Utredningen skal vurdere samlede virkninger av tiltaket sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak innenfor de aktuelle reinbeitedistriktene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Det skal framgå om tiltaket isolert, eller som følge av samlede virkninger, kan påvirke berørte samiske reinbeitedistrikts grunnlag for å drive reindrift i nåtid og framtid, og om dette kan være i strid med FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter § 27.

Koordinering med andre temaer

Utredningen skal bygge på relevant informasjon fra fagutredningene for (samiske) kulturmiljø, naturressurser, friluftsliv, reiseliv og eventuelt andre.

5.10 Nettilknytning

I dette tilfellet planlegger tiltakshaver å bygge, eie og drive egen kraftledning for nettilknytning av kraftverket. Virkninger av den planlagte nettilknytningen skal utredes i tråd med krav i [kapittel om virkninger for miljø og samfunn](#), og kapittel om [naturfare og beredskap](#) i [NVEs veileder for søknad om nettanlegg](#). Søker må selv vurdere hvilke tema som er relevante for konsekvensutredningen av nettilknytningen, basert på blant annet tiltakets størrelse, omfang av virkninger og hvilke miljøverdier som berøres. Søknaden og konsekvensutredningen skal skrives slik at det fremgår tydelig hvilke virkninger som følger av henholdsvis vannkraftverket og nettilknytningen, og nettilknytningen skal også inngå i en samlet vurdering av virkninger for alle tiltakene som helhet.

5.11 Forurensning

Fagutredningen skal dekke luft- og grunnforurensning, og støy. Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Støy

Utredningen skal beskrive eksisterende støyforhold og omgivelsenes evne til å fange opp støy. Det skal gjøres rede for vedvarende støy fra drift av kraftverket og midlertidig støy og vibrasjoner fra anleggsarbeidet. Kraftstasjonsbygningen bør være prosjektert og utført i tråd med gjeldende støygrenser, i henhold til [Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442](#).

Utredningen skal inkludere en vurdering av støydempende tiltak for anleggs- og driftsfasen. Eksempler på aktuelle tiltak er gitt i M-1941, NVE oppdragsrapport nr. 10/2006 [Støy i små vannkraftverk](#) og NVE faktaark 5/2015 [Avfall, forurensning og støy](#).

Koordinering med andre fagutredninger

Forurensning av vann skal vurderes i fagutredningen for naturmangfold i vann (og sjø) og vannmiljø. Ved diffus forurensning fra forurenset grunn til vann, skal dette omtales både under grunnforurensning og vannmiljø. Påvirkning på vanntemperatur skal utredes som del av det hydrologiske grunnlaget, og ev. virkninger av endring i vanntemperatur skal vurderes under vannmiljø.

Dersom støy, luft- eller grunnforurensning fra tiltaket kan ha konsekvenser for natur- og friluftslivsverdier eller reinens atferd og reindriftens bruk av området, skal utredningen koordineres med utredningene av naturmangfold på land og i vann (og sjø), friluftsliv eller reindrift. Forurensningens påvirkning på disse verdiene skal vurderes under de nevnte temaene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Beregninger og kart som viser støysonene og luftkvalitetssonene må gjøres tilgjengelige for de som utreder disse fagtemaene.

Ved forurenset grunn i myrområder eller karbonrike områder, skal utredningen ses i sammenheng med utredning av klimagassutslipp. Dersom forurensning kan føre til helsemessige konsekvenser, må fagtemaet sees i sammenheng med utredningen av samfunn.

5.12 Klimagassutslipp

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Utredningen bør inkludere både totale klimagassutslipp fra anlegget (tonn CO₂-ekv.) og utslipp per kWh produsert (g CO₂-ekv/kWh).

Livssyklusanalyse (LCA)

Det finnes flere metoder for beregning av LCA. Gjeldende versjon av PCR 2007:08 kan benyttes. [VegLCA](#) kan benyttes til å beregne klimagassutslipp knyttet til produksjon av materialer, anleggsarbeid og arealbeslag.

Beregningene skal vise hvilken virkning den økte energiproduksjonen vil gi for å redusere klimagassutslipp. Ta utgangspunkt i utslippsfaktorene for henholdsvis den norske og europeiske strømmiksen. Metode i NS 3720 kan benyttes.

Arealbruksendringer

Beregningen skal inkludere utslipp fra både permanente og midlertidige arealbeslag, som riggområder og veier. Utslippene skal sammenlignes med utslipp fra nullalternativet.

Dersom tiltaket innebærer arealinngrep i våtmark, skal alternativ, tilpasning og mulige avbøtende tiltak vurderes. Dersom ivaretagelse av våtmark velges bort, skal dette begrunnes.

Der tiltak gir direkte inngrep i deler av en myr, må beregningene ta hensyn til om tiltaket kan senke vannspeilet og dermed påvirke eventuelle deler av myra som ligger utenfor tiltaksområdet.

Dersom kun direkte berørte områder av myra tas med i utslippsberegningen, må det beskrives hvordan tiltaket skal gjennomføres uten å påvirke øvrige deler av myra.

Utredningen av klimagassutslipp fra arealbruksendringer skal følge metodikken i M-1941, med tilpasning for arealer i skog der det skal fjernes biomasse, men ikke graves eller fjernes jord. For disse arealene skal arealspesifikk standard utslippsfaktor som er oppgitt multipliseres med 0,5. Dette vil stort sett gjelde for ryddebeltet langs kraftledning (med unntak for direkte arealinngrep i form av mastepunkter).

Krav til klimaløsninger

Utredningen skal redegjøre for hvordan tiltaket er planlagt for å redusere utslipp fra materialer og anleggstransport. Dette skal inkludere en vurdering av lavutslippsløsninger for materialtyper som bidrar vesentlig til totalutslippet fra anlegget, og om det er aktuelt med utslippsfrie kjøretøy/maskiner.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5.13 Samfunn

Dagens næringsliv og sysselsetting i området skal beskrives kort. Tiltakets påvirkning på næringsliv og sysselsetting skal vurderes. Det skal gis en mest mulig konkret vurdering av behovet for vare- og tjenesteleveranser og årsverk i anleggs- og driftsfasen. Dagens tjenestetilbud og kommunal økonomi skal beskrives kort. Tiltakets påvirkning på kommunal økonomi og tjenesteyting skal beskrives. Tiltakets mulige konsekvenser for sosiale forhold skal omtales kort. Eventuelle helsemessige konsekvenser som følge av tiltaket skal vurderes.

Se NVEs digitale veileder for konsesjonssøknad vannkraftanlegg for hvilke faktorer som er aktuelle å vurdere.

6 Andre forhold

Utredningen skal redegjøre for, og beskrive alle planlagte kraftverk med alternativer for nettilknytning i Melfjordbotn. Samlet belastning må belyses. Dette kan inkluderes i kapittelet om samlede virkninger av tiltaket.

7 Sammendrag av konsekvensutredningen

Blåfall AS skal utarbeide en sammenstilling av konsekvensutredningen. Denne skal innarbeides i konsesjonssøknaden, og inkludere henvisninger til hvor i fagutredningene lesere kan finne utfyllende informasjon. Håndbok M-1941 inneholder veiledning til utformingen av sammenstillingen. Denne kan følges så langt det er relevant, også for fagtemaene som ikke dekkes av M-1941.

7.1 Innledning

Sammenstillingen skal innledes med en oversikt over hvilke fagtema som er utredet, benyttet metodikk og ansvarlig fagutreder.

7.2 Presentasjon av fagtemaene

Sammenstillingen skal presentere hovedtrekkene fra fagutredningene. NVE foretrekker at Blåfall AS benytter samme inndeling som i utredningsprogrammet. Følgende informasjon skal hentes ut fra fagutredningene og oppsummeres:

- beskrivelse av dagens situasjon og nullalternativet
- vurdering av verdi, påvirkning, konsekvens for delområder
- beskrivelse av avbøtende tiltak
- rangering av alternativer
- vurdering av usikkerhet
- eventuelle andre beslutningsrelevante forhold

Sammenstillingen må underbygges med relevante kart, illustrasjoner og tabeller.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Dersom Blåfall AS har kommentarer til fagrapportene, er uenig i forutsetningene eller lignende, bør dette framkomme i sammendraget. Det skal tydelig framgå hva som er Blåfall AS sine egne synspunkter, og hva som er faglige vurderinger hentet fra fagutredningene.

7.3 Samlet vurdering av avbøtende tiltak

Sammenstillingen skal inneholde en oversikt og samlet vurdering av tiltakene som er planlagt eller foreslått i fagutredningene for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn, både i anleggs- og driftsfasen. Dette inkluderer alternativer til utforming, teknologi, lokalisering og omfang av tiltaket. Det skal komme fram om det er usikkerhet knyttet til virkningene av de avbøtende tiltakene.

Det skal tydelig skilles mellom:

- tiltak som Blåfall AS planlegger å gjennomføre, og som er lagt til grunn ved fastsetting av konsekvensgrad i fagutredningene
- tiltak som ikke er tatt inn i planene, men som kan vurderes nærmere i den videre konsesjonsbehandlingen

Sammenstillingen skal inkludere fagutreders vurdering av hvordan foreslåtte tiltak vil virke om de gjennomføres i tillegg til de som Blåfall AS allerede har planlagt å gjennomføre. Blåfall AS skal kommentere hvorvidt foreslåtte avbøtende tiltak er gjennomførbare, om de medfører konsekvenser for andre fagtemaer, og om de kan medføre vesentlige merkostnader.

Sammenstillingen skal også omfatte planlagte eller foreslåtte overvåkningsordninger.

Minstevannføring

Ulike alternativer for minstevannføringsslipp, som størrelser og variasjon igjennom året, skal drøftes og vurderes opp mot kraftproduksjon, kostnader og miljøkonsekvenser. Valg av størrelsen på minstevannføringsslipet skal begrunnes. Sammenstillingen skal inkludere fotografier og/eller visualiseringer av vannføringer ved forskjellige vannføringer, der størrelsen på vannføring er oppgitt.

7.4 Samlet konsekvens

Sammenstillingen skal inkludere en tabell som viser samlet konsekvens for hvert av utbyggingsalternativene, basert på alle fagutredningene. Benytt kriteriene i [håndbok M-1941 kap. 11.4 «Sammenstill konsekvens fra alle fagtema»](#) for å vurdere samlet konsekvens for utbyggingsalternativene og nullalternativet. Begrunn valg av samlet konsekvens, og forklar hvilke verdier som er vektlagt.

7.5 Samlede virkninger av tiltaket

Sammenstillingen skal gjøre rede for samlede virkninger av tiltaket i lys av eksisterende og planlagte inngrep og bruk i influensområdet og tilgrensende områder. Sammenstillingen skal gjøre rede for og kartfeste eksisterende og planlagte inngrep og bruk i influensområdet og tilgrensende områder. Blåfall AS skal gjøre en hensiktsmessig geografisk avgrensning, og gjøre rede for alle typer tekniske inngrep. Her er vurdering av de andre planlagte kraftverkene i området særlig relevant.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Blåfall AS skal vurdere den samlede belastningen av eksisterende og planlagte tiltak for fagtemaer der dette anses som konfliktfylt.

NVE

Begrunnelse for utredningsprogram

Stelåga kraftverk

Rødøy kommune i Nordland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Blåfall AS
Referanse	202402412-34
Dato	08.05.2026
Ansvarlig	Brit Torill Haugen
Saksbehandler	Martina Halhjem Grøttå

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Om planene	1
1.3 Blåfall sitt forslag til utredningsprogram	2
2 Høring	2
3 NVEs vurdering av krav til utredninger	6
3.1 Innledning	6
3.2 Beskrivelse av tiltaket	7
3.3 Krav til utredning av fysiske forhold	8
3.4 Krav til utredning av naturfare	10
3.5 Krav til fagutredningene	11
3.6 Andre forhold	17
3.7 Sammendrag av konsekvensutredningen	17

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

NVE er ansvarlig myndighet i saker som gjelder vannkraftutbygging, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 6 første ledd bokstav c og Vedlegg I 15. b. Dette innebærer blant annet at vi har hjemmel til å fastsette utredningsprogram for planer om bygging av vannkraftverk.

NVE mottok en melding fra Blåfall AS (heretter Blåfall) den 26.02.2025, som beskriver planer om bygging av Stelåga kraftverk og forslag til utredningsprogram. Hensikten med meldingen er å gi et grunnlag for vurderinger av hvilke konsekvenser og utbyggingsalternativ som bør utredes.

I dette notatet sammenfatter vi og diskuterer høringsuttalelsene og Blåfall sine kommentarer til disse. På grunnlag av Blåfall sitt forslag til utredningsprogram, innkomne høringsuttalelser, Blåfall sine kommentarer til uttalelsene og NVEs egne vurderinger, har vi fastsatt et utredningsprogram for tiltaket. Vi anbefaler å lese dette begrunnelsesnotatet i sammenheng med det fastsatte utredningsprogrammet, som er oversendt samtidig.

1.2 Om planene

Tiltaket ligger nord for Melfjorden i Rødøy kommune i Nordland fylke. Stelåga kraftverk skal utnytte fallet mellom Storvikåvatnet og Melfjorden. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 18,2 MW og beregnes å produsere ca. 65,8 GWh/år. Det er planlagt å overføre vann fra Ytre Stelåvatnet til Mellombekken og videre til Stelåvatnet ved hjelp av to korte tuneller. Stelåvatnet er

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

foreslått regulert med 4 meter (2 meter oppdemming og 2 meter senking), med et magasinivolum på 3,5 mill.m³.

Kraftverket er planlagt tilknyttet nettet via en 22 kV jordkabel på ca. 3,5 km. Kabelen vil gå gjennom adkomsttunnelen, langs kraftverkets planlagte adkomstvei, videre langs offentlig vei via Melfjordbotn og Gjervalåga kraftverk frem til en ny transformatorstasjon som er under planlegging av nettselskapet Arva AS (Melfjordbotn transformatorstasjon).

For mer utfyllende informasjon om tiltaket, se meldingen som ligger tilgjengelig på sakens nettside: www.nve.no/9254/V.

1.3 Blåfall sitt forslag til utredningsprogram

Blåfall har foreslått et utredningsprogram på grunnlag av antatte virkninger og konsekvenser. Forslaget til utredningsprogrammet samsvarer i stor grad med temaene og føringene i [NVEs veileder for konsesjonssøknader for vannkraftanlegg](#) og metodene i [Miljødirektoratets Veileder M-1941 Konsekvensutredning av klima og miljø](#). Blåfall sitt forslag til utredningsprogram er tilgjengelig på sakens nettside.

2 Høring

Meldingen med forslag til utredningsprogram ble kunngjort i avisa Nordland og lagt ut på NVEs nettsider. I tillegg ble den sendt til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Høringsperioden var sommer/høst 2025 fra 10.06 til 18.08. Enkelte høringsparter fikk utsatt høringsfrist til 29.10.2025. NVE arrangerte et offentlig informasjonsmøte i Melfjordbotn, den 23.06.2025, der vi orienterte om saksbehandlingen og Blåfall orienterte om utbyggingsplanene.

NVE har mottatt følgende kommentarer til meldingen (NVE har sammenfattet høringsuttalelsene):

Rødøy kommune uttaler i brev til NVE den 03.10.2025:

Kommunen ved kommunestyret anbefaler at utbyggingen av Stelåga kraftverk ses i sammenheng med de tre andre planlagte kraftverkene, selv om de behandles etter ulikt lovverk. Både for å se realismen i utbyggingen, men ikke minst for å vurdere den samlede belastningen for både økosystemene og berørte grunneiere i området.

Videre trekkes følgende frem som viktige temaer i saken: Bekker bør holdes åpne, sedimenteringsbasseng må etableres for å hindre avrenning. Hindre risiko for utslipp i anleggsfasen ved å sikre utslippsfri drift og overvåking. Illustrasjoner av elvestrekninger ved ulike vannføringer må være inkludert i søknaden. Sikre miljømål og hindre forringelse av vannforekomster. Data fra registreringer må legges inn i databaser som f.eks. naturdatabasen og vannmiljø. Området ligger i NLFR-område og vil kreve dispensasjon.

Nordland fylkeskommune uttaler i brev til NVE den 30.08.2025 og 02.09.2025:

Fylkeskommunen anbefaler kartlegging av kulturminner, vurdering av samlet miljøbelastning fra fire planlagte kraftverk, og inkludering av nettilknytning i konsekvensutredningen. Det legges vekt på temaer som naturmangfold, vannmiljø, landskap, friluftsliv og reindrift i det videre arbeidet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

I tilleggssvaret til fylkeskommunen ber de om å bli orientert om fellesbefaringer i området og påpeker at det er begrenset kunnskap om tidlig bruk av fjordbunnområdene, som anses interessante for kartlegging av forhistorisk aktivitet.

Statsforvalteren i Nordland med Midtre Nordland nasjonalparkstyre uttalte i brev til NVE den 29.10.2025:

Nasjonalparkstyret påpeker at utbyggingen kan påvirke verneverdier i Saltfjellet–Svartisen nasjonalpark og Nattmoråga landskapsvernområde, selv om tiltaket ligger utenfor vernegrensene. De opplyser at området tidligere har vært vurdert for vern, og at naturinngrep må vurderes opp mot punktene i verneformålene for tilgrensende verneområder, nasjonale mål for naturmangfold og økosystemtjenester. De opplyser videre at området i stor grad er utilgjengelig og lite besøkt, og ber om grundig utredning av konsekvenser for verneformål, med tanke på effekter av økt tilgjengelighet og endret bruk av området. De henviser til naturmangfoldloven §49 om inngrep utenfor verneområder som kan påvirke verneverdier i et verneområde. Tiltakets påvirkning på verneverdier skal tillegges stor vekt ved vurdering av tillatelse etter denne lov. De påpeker også at det må tillegges stor vekt at området som nå er foreslått til vannkraftutbygging, tidligere har vært foreslått som verneområde.

Landbruksdirektoratet uttalte i brev til NVE den 14.07.2025:

Utbyggingen berører Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt, inkludert viktige beiteområder, kalvingsland og flyttleier med særskilt vern. Det må defineres og kartfestes influensområde, sikre reell medvirkning fra reindriften, og gjennomføres konsultasjoner i tråd med sameloven. Konsekvensutredningen må vurdere både direkte og indirekte virkninger av alle planlagte tiltak, inkludert transformatorstasjon og nett. Utredninger skal utføres av personer med reindriftsfaglig kompetanse, og avbøtende tiltak må være konkrete, realistiske og forankret i planbestemmelser eller konsesjonsvilkår. Tiltaket må vurderes i lys av Grunnloven § 108, FN konvensjon om sivile og politisk rettigheter artikkel 27, ILO-konvensjon nr.169 og naturmangfoldloven, med respekt for tradisjonell kunnskap og urfolksrettigheter.

Fiskeridirektoratet uttalte i brev til NVE den 19.08.2025:

De opplyser at det finnes registrerte gyteområder for torsk og hyse i Melfjorden, samt fiskeplasser og reketrålfelt. Selv om yrkesfiskeaktiviteten er lav nær utslippspunktet, forekommer noe linefiske og fritidsfiske. Nærmeste oppdrettsanlegg ligger 7–11 km fra planlagt utslippspunkt. De påpeker at kraftverket kan endre tidspunkt for ferskvannstilførsel til fjorden, som kan påvirke vannlagdeling og rekruttering av lokale fiskebestander, selv om driftsfasen ikke gir direkte forurensning. De ber om at utredningsprogrammet vurderer effekter på gyteområder og vannmiljø både i anleggs- og driftsfasen, og at det gjøres en helhetlig vurdering av alle planlagte kraftverk i Melfjordbotn.

Mattilsynet har ingen merknader til saken.

Sametinget uttalte i brev til NVE den 14.08.2025:

Sametinget er positiv til at konsekvensutredningen skal omfatte samiske kulturminner, kulturmiljø og reindrift. De ser ikke behov for konsultasjoner nå, men åpner for at det kan bli aktuelt senere. Det anbefales dialog med berørt reinbeitedistrikt om valg av utreder, og ellers har Sametinget ingen merknader til meldingen.

Statnett uttalte i brev til NVE den 15.08.2025:

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statnett har ingen merknader til selve meldingen og ser positivt på ny kraftproduksjon i området. De påpeker at nettilknytning og nødvendige nettforsterkninger ikke er avklart og vil være avgjørende i den videre prosessen, særlig fordi Blåfall AS planlegger flere kraftverk. Statnett viser til at ARVA vurderer behov for en konseptvalgutredning (KVV) for å finne en rasjonell nettløsning basert på samlet produksjon.

Naturvernforbundet i Rana og Omegn uttalte i brev til NVE den 31.07.2025:

Utbyggingen av Stelåga kraftverk fremstår som unødvendig, kostbar og naturødeleggende. Den vil medføre irreversible inngrep i et av de mest verdifulle og sammenhengende naturområdene i Nordland, i umiddelbar nærhet til Saltfjellet–Svartisen nasjonalpark. Samfunnsnyttene er etter vår vurdering langt lavere enn de miljømessige og langsiktige kostnadene. (...)

Konklusjon og oppfordring til NVE

Naturvernforbundet i Rana og omegn ber NVE om å avslutte konsesjonsprosessen for Stelåga kraftverk. Vi oppfordrer Miljødirektoratet til å fremme innsigelse og støtte sitt tidligere faglige standpunkt om vern. Vi ber om at naturverdiene i Melfjordloftan bevares og at området sikres for fremtiden som en del av Saltfjellet–Svartisen nasjonalpark.

Bodø og omegns turistforening uttalte i brev til NVE den 18.08.2025:

Bodø og Omegns Turistforening og DNT Rana og Omegn går sterkt imot denne utbyggingen som en unødvendig og dyr utbygging, med betydelige konsekvenser for naturverdier, inngrepsfrie områder og muligheter for friluftsliv i fullstendig urørte områder.

Med en antatt utbyggingspris på 4,26 kr/kWh og nettilknytningsutfordringer som forutsetter utbygging av i alt 4 kraftverk i Melfjordbotn så er dette en uønsket kraftutbygging. I lys av erfaringene med kostnadsoverskridelsene i SMISTO kraftverk i tilsvarende vanskelige fjellområder sør i Melfjorden, vil vi her kunne risikere at de reelle utbyggingskostnadene kan komme opp i 6 – 8 kr/kWh. Når dette i tillegg skjer i en region med betydelig kraftoverskudd hvor bl.a. de store kraftverkene må slippe betydelige mengder vann på grunn av lav pris, er samfunnsnyttene av dette utbyggingsforslaget etter vår mening betydelig mindre enn kostnadene i form av tap av natur og skjæmmende inngrep i umiddelbar nærhet av en av Norges største og mest verdifulle nasjonalparker.

Forum for Natur og friluftsliv Nordland uttalte i brev til NVE den 28.08.2025:

FNF Nordland skriver at utbyggingen av Stelåga kraftverk truer et av de siste intakte naturområdene ved Saltfjellet–Svartisen nasjonalpark, med høye verneverdier og stor betydning for friluftsliv og forskning. FNF Nordland mener prosjektet gir liten samfunnsnytte, særlig fordi Nordland allerede har kraftoverskudd, og foreslår heller energisparing og oppgradering av eksisterende anlegg. De advarer mot samlet belastning fra flere planlagte kraftverk og krever uavhengige utredninger. Konklusjonen er at konsesjonsprosessen bør stanses for å bevare natur og kulturarv. Anmoder NVE om å stanse konsesjonsprosessen og meldingen til Blåfall AS.

Hytteieerne i Melfjordbotn uttalte i brev til NVE den 13.08.2025:

I forbindelse med konsesjonssøknad 202402412 hvor Blåfall AS søker konsesjon om utbygging av ny vannkraft i Melfjorden, Rødøy kommune, ønsker flere av hytteieere i Melfjorden, og kanskje særskilt hytteieerne på Ryneset, at det foretas uavhengige geotekniske undersøkelser i forbindelse med behandling av konsesjonssøknaden.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Dette begrunnes i følgende:

- Det har vært gjentatte ras og større steinsprang i området ved der det skal drives tunell. Det er bekymring for at rystelser i forbindelse med tunellarbeid kan utløse ras og skred, og forringe dagens situasjon.
- Det stilles spørsmål om grunnen vil tåle vekten av planlagt deponering av tunellmasser på Ryneset, da området i stor grad består av løsmasser
- Disse løsmassene gir bekymringer knyttet til avrenning og forurensning av fjorden.
- Det er observert leireforekomster og bevegelse i grunn i området ved kai og naustrekke, og hytteeiere retter bekymring om rystelser fra anleggsarbeid og transport kan utløse skred eller forårsake større setninger som kan skade eiendommer og eiendeler
- Vi gjør også oppmerksom på at veien opp på Ryneset med den første påfølgende parkeringsplassen for hytteeiere og nausteiere (parkeringen ligger rett over naustrekka) er forskalet opp med gamle jernbanesviller og grove armeringsjern som holder parkeringen vår på plass. Vi tror ikke dette vil holde vekten av tungt anleggsarbeid.

Arva AS uttalte i brev til NVE den 15.08.2025:

Arva AS er områdekonsesjonær, regionalnettseier og tilknyttende nettselskap i området. Innspillet gjelder primært kapittel 1.5.9 Nettilknytning i meldingen. Nettilknytning av et kraftverk i denne størrelsen krever utbygging av regionalnettsanlegg. I henhold til § 9 i Forskrift om energiutredninger skal det utarbeides en konseptvalgutredning (KVV) for valg av nettilknytningskonsept.

Utbygger nevner også mulige konsesjonssøknader for tre småkraftverk i Melfjordbotn, noe som må inkluderes i KVV.

Meldingen skisserer flere alternativer:

- 132 kV trafostasjon i Melfjordbotn med 132 kV linje via Gjervaldalen til Smibelg trafostasjon.
- Oppgradering av 22 kV-linje ut Melfjorden
- I tillegg konsept med 132 kV linje via Øresvik eller mot Linea sitt regionalnett i Rana.

Dette sett i sammenheng med de fire mulige kraftverkene, gjør at valg av konsept og trinnvis utbygging for nettilknytning ikke kan klargjøres før konseptvalgutredning er gjennomført.

Blåfall AS har kommentert høringsuttalelsene (dokument nr 202402412-35) den 05.12.2025:

De mener deres forslag til utredningsprogram dekker det som er kommet inn i høringen, de ønsker allikevel å kommentere på noen av uttalelsene.

Naturvernforbundet har bedt om å stanse høringen fordi tiltaket grenser til et landskapsvernområde. Blåfall viser til at Ytre Stelåga bevisst ble holdt utenfor verneområdet for mulig fremtidig utbygging. De presiserer at alle foreslåtte tema fra høringsinstansene inngår i utredningsprogrammet. FNF Nordland ønsker at utbygger ikke selv bestiller utrederne. Blåfall viser til at regelverket ikke gir hjemmel for dette, og lover uavhengige konsulenter. Det er inngått avtale

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

med reinbeitedistriktet, og nødvendige undersøkelser om temaet vil bli gjort. Blåfall mener de hydrologiske beregningene som vil bli gjort som del av den hydrologiske utredningen er tilstrekkelige. For nettilknytning vil søknad om nettilknytning komme samtidig som de øvrige vannkraftsøknadene. Kraftlinjen er ikke KU-pliktig, og det pågår dialog med Arva om behov for konseptvalgutredning. Blåfall AS har ingen ytterligere kommentarer og avventer NVE sitt fastsatte utredningsprogram.

Under NVEs vurderinger har vi gjengitt de delene av høringsuttalelsene som er relevante for vår vurdering av krav til utredningsprogrammet. Vi gjengir kun de delene av innspillene som omhandler konkrete forslag til utredningsprogram og utredningskrav. Generell bakgrunnsinformasjon og synspunkter på om prosjektet bør gjennomføres omtales ikke her. Dette vil imidlertid være et viktig tema ved behandling av en eventuell konsesjonssøknad.

Høringsuttalelsene og tiltakshavers kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller sakens nettside: www.nve.no/9254/V. Tabellen under viser hvem som har sendt inn høringsuttalelse, og dokumentnummeret i saken.

Tabell 1. Oversikt over høringsparter og dokumentnummer i saken.

Høringspart	Dokumentnummer
Rødøy kommune	202402412-31
Nordland fylkeskommune	202402412-28
tillegg kulturiminner	202402412-30
Statsforvalteren i Nordland med	202402412-32
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	202402412-33
Landbruksdirektoratet	202402412-17
Fiskeridirektoratet	202402412-27
Mattilsynet	202402412-21
Sametinget	202402412-23
Statnett	202402412-24
Naturvernforbundet i Rana og Omegn	202402412-18
Bodø og omegns turistforening	202402412-25
Forum for Natur og friluftsliv Norland	202402412-29
Hytteieierne i Melfjordbotn	202402412-20
Arva AS	202402412-26

3 NVEs vurdering av krav til utredninger

3.1 Innledning

Formålet med konsekvensutredningen er å framskaffe det nødvendige faglige beslutningsgrunnlaget for å kunne ta stilling til om vannkraftanlegget skal få konsesjon. Konsekvensutredningsprogrammet angir hvilke utbyggingsalternativer som skal utredes nærmere,

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

og hvilke utredninger som skal gjennomføres for å få belyst vesentlige konsekvenser av tiltaket. Utredningsprogrammet fastsetter samlede krav til innhold og omfang av konsekvensutredningen. Det er fastsatt på grunnlag av tiltakshavers forslag, innkomne uttalelser, tiltakshavers kommentarer til uttalelsene samt NVEs egne vurderinger. I dette kapittelet presenterer vi våre vurderinger, med samme inndeling som i det fastsatte utredningsprogrammet.

Fastsatt utredningsprogram

Utredningsprogrammet er spesifisert i eget dokument som er sendt ut samtidig med dette begrunnelsesnotatet. Utredningsprogrammet er en arbeidsbeskrivelse for det NVE mener må utredes før Blåfall kan søke om konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Begrunnelsesnotatet følger samme inndeling som det fastsatte utredningsprogrammet, og de to dokumentene bør leses sammen.

Blåfall skal ta utgangspunkt i NVEs digitale veileder for konsesjonssøknad vannkraftanlegg ved utarbeidelse av konsesjonssøknaden. Veilederen er tilgjengelig her:

<https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-vannkraftanlegg/>.

Opplegg for informasjon og medvirkning

Blåfall beskriver at det skal holdes nær kontakt med berørte instanser og organisasjoner. Dette gjelder særlig reindriftsnæringen, Statsforvalteren sin miljøvernaveidning, fylkeskommunen, kommunen og lokale instanser/ressurspersoner med interesser i, eller kunnskap om fagfelt/næring. Videre skal det legges opp til en medvirkningsprosess som innebærer samtaler og arbeids-/ informasjonsmøter i nødvendig grad med de berørte parter i tillegg til de offentlige høringene og informasjonsmøtene. Informasjon om prosjektet skal legges ut på søkers nettsider. Sametinget anbefaler at det opprettes dialog med berørt reinbeitedistrikt om valg av utreder for fagtemaet samiske interesser. Ellers mener vi standard utredningsprogram vil sikre en tilfredsstillende informasjons- og medvirkningsprosess.

3.2 Beskrivelse av tiltaket

I det fastsatte utredningsprogrammet stiller vi krav om at Blåfall skal utarbeide et kort sammendrag av utbyggingsplanene. Tiltaksbeskrivelsen skal legges til grunn for alle fagutredningene. Under arbeidet med konsekvensutredningene forutsetter vi at Blåfall AS har dialog med fagutrederne. Det er som regel i denne fasen at detaljeringen av den tekniske planen foregår, og det er viktig at alle som deltar i utredningsarbeidet orienteres om utvikling i planene.

Presentasjon av utbyggingsalternativer

Blåfall opplyser at det i planleggingen av prosjektet ble sett på tre andre alternativer for utbygging.

- Alternativ 1 med slukeevne redusert til ca. halvparten av planlagt.
- Alternativ 2 der slukeevnen var lik som for alternativ 1, med vesentlig mer magasinkapasitet enn nå planlagt for Stelåvatnet og Ytre Stelåvatnet.
- Alternativ 3 med slukeevne tilsvarende som presentert i meldingen, men med magasinkapasitet tilsvarende alternativ 2.

Blåfall har kun meldt et alternativ for utbygging som er presentert i melding. Meldingen tar derfor utgangspunkt i ett enkelt hovedalternativ, slik det er beskrevet innledningsvis i kap. 1.5. NVE

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

mener derfor det er dette hovedalternativet som skal utredes. Vi vil allikevel presisere at dersom tiltakshaver foreslår alternative løsninger for deler av prosjektet i den videre fasen, f.eks. bruk av anleggsvei kontra tilkomst med helikopter til en del av tiltaket, skal konsekvenser av de ulike delalternativene sammenlignes i hver enkelt fagutredning der dette kan være beslutningsrelevant.

Nettilknytning

Blåfall har opplyst at de selv ønsker å bygge og drive nettilknytningen. Søknaden skal beskrive nettilknytningen, i tråd med krav i utredningsprogrammet. [NVEs veileder for søknad om anleggskonsesjon](#) ligger til grunn for kravene.

Arva opplyser at det må gjøres en konseptvalgutredning for valg av nettilknytning. Utredningen bør ta hensyn til de tre andre mulige kraftverksutbyggingene i området, og den må gjøres i tråd med kravene i forskrift om energiutredninger. NVEs [Krav til avklaring av nettkapasitet for kraftproduksjon](#) må være oppfylt før søknaden sendes inn, og det innebærer bl.a. at Arva må bekrefte at det er driftsmessig forsvarlig å tilknytte produksjonen.

Vi gjør for ordens skyld også oppmerksom på at energiloven er endret fra 1.1.2026, og at områdekonsesjonær nå har plikt (henteplikt) til å bygge, eie og drive nettilknytning av kraftverk opp til og med 22 kV, dersom tiltakshaver ønsker dette, jf. energiloven § 3-4a. Dersom dette blir tilfelle i denne saken, må dette fremkomme tydelig i søknaden. En kort beskrivelse av nettilknytningen med kart skal likevel inngå, og NVEs krav til avklaringer av nettkapasitet må være oppfylt.

3.3 Krav til utredning av fysiske forhold

Hydrologisk grunnlag

Overflatehydrologi

Delutredningen for overflatehydrologi omfatter utredninger av vannførings- og vannstandsendringer, minstevannføring, driftsvannføring og flommer. De hydrologiske tema som omtales nedenfor skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene som skal gjennomføres som ledd i konsekvensutredningsprosessen.

Blåfall henviser til NVEs veileder for konsesjonssøknader for vannkraftanlegg, som er i tråd med standard utredningsprogram. NVE legger derfor til grunn at Blåfalls forslag til konsekvensutredningsprogram er i tråd med standard utredningsprogram i hvert av de følgende temaer innunder det hydrologiske grunnlaget.

Datagrunnlag

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Beregning av vannføringer og vurdering av minstevannføring

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Kommunen ber om at bildeillustrasjoner over ulike vannføringer inkluderes i søknaden. Blåfall skriver under punkt 5.4.2 i meldingen at det skal tas bilder av de berørte vannstrengene med ulike tallfestede vannføringer. Videre mener NVE at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Endringer i vanndekt areal på berørte elvestrekninger

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er innlemmet i punkt 5.4.1 overfaltehydrologi i meldingen. NVE mener temaet er sentralt i de videre vurderingene, spesielt ved kartlegging og vurdering av verneverdiene for Saltfjellet–Svartisen nasjonalpark og Nattmoråga landskapsvernområde. Endring av vanndekt areal vil kunne ha påvirkning på verneverdiene og -formålet, selv om det fysiske inngrepet ligger utenfor nasjonalparken og landskapsvernområdet. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Driftsvannføring

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Reguleringsmagasin

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Flommer

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Grunnvann

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima i vassdraget

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima ved utløp i Melfjorden

Temaet er ikke omtalt i meldingen, men er en del av standard utredningsprogram i NVEs Veileder for konsesjonssøknad for vannkraftanlegg med utløp til sjø.

Fiskeridirektoratet påpeker at kraftverk med avrenning til fjorden potensielt kan påvirke sesongen på avrenningen og lagdelingen av vannmassene i fjorden. Videre kan dette påvirke rekrutteringen av fjordtorsk. NVE mener avsnittet om *Vanntemperatur, isforhold og lokalklima ved utløp i sjø/fjord* skal inngå som en del av utredningsprogrammet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Erosjon og sedimenttransport

Høringspartene er opptatt av at det skal ses på avbøtende tiltak. Rødøy kommune ber om at det etableres sedimenteringsbasseng ved utløp til Melfjorden. Fiskeridirektoratet ber om at gyteområder ivaretas i både anleggs- og driftsfasen. Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. NVE mener det er viktig at forholdene for erosjon og sedimenttransport blir belyst, da dette også skal legges til grunn for utredning av konsekvenser for naturmangfold i vann. Etter NVEs syn er standard utredningsprogram tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

3.4 Krav til utredning av naturfare

Blåfalls forslag er i stor grad i tråd med standard utredningsprogram. Hytteeierne i Melfjordbotn ber om at det utføres uavhengige geotekniske undersøkelser, der av vurdering av kvaliteten på fjellet og fare for større ras og skred. Videre ber de om at det vurderes hvordan tiltaket kan bidra til å endre dagens situasjon for steinsprang, bæreevne på områder planlagt for deponi og områdestabilitet i området der naust er plassert i dag.

Blåfall henviser til teknisk forskrift for plan- og bygningsloven (TEK 10) i sitt forslag. NVE gjør oppmerksom på at det må benyttes oppdatert teknisk forskrift for plan- og bygningsloven.

Generell vurdering av sikkerhet og beredskap

NVE viser til at konsekvensutredningen alltid skal omfatte opplysninger om beredskap ved større ulykker og katastrofer, jf. KU-forskriften § 23. I vannkraftprosjekter er det først og fremst forhold knyttet til risiko for skred og flom som er beslutningsrelevant i en konsesjonsprosess. Forhold knyttet til risiko for skred under anleggs- og driftsfase skal beskrives. Flomforhold skal beskrives under fagtema hydrologisk grunnlag. Når det gjelder beredskap og ulykkesrisiko knyttet til andre forhold ved prosjektet, mener NVE at dette i hovedsak dekkes av gjeldende regelverk knyttet til detaljplanfasen og senere i anleggs- og driftsfasen. NVE viser til gjeldende forskrifter for internkontroll, damsikkerhet og beredskap.

Vurdere behovet for skredfareutredninger

Tiltaket ligger innenfor aktsomhetsområde for skred, og området for kraftverket og massedeponi ligger under marin grense. En utredning av naturfare skal omhandle risiko for og konsekvenser av naturgitt skade. Det skal vurderes både om anlegget kan medføre økt risiko for omgivelsene og om anlegget i seg selv kan være utsatt for naturfare. Forventete virkninger av klimaendringer skal legges til grunn. Alternativer og ev. sikrings- og beredskapstiltak skal vurderes for både anleggs- og driftsfase. Behovet for overvåkningsordninger skal vurderes. Utredning skal gjøres av fagkyndig med kompetanse og erfaring i henhold til kravene gitt i NVEs veiledningsmateriell. Utredningen av naturfare skal legges til grunn for andre relevante fagutredninger.

Det skal vurderes om tiltaket kan utløse kvikkleireskred, eller om det ligger i en utløpssone for slike skred. Dersom det ikke kan dokumenteres at tiltaket ikke er utsatt for områdeskredfare, må det gjennomføres en utredning. Blåfall må vurdere om kartgrunnlaget er tilstrekkelig, og om tiltaket kan være utsatt for eller øke faren for skred. Etter NVEs syn er standard utredningsprogram tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vurdering av overvann

Vi mener det må gjøres en innledende vurdering av tiltakets virkning på overvann, og at temaet må utredes dersom tiltaksområdet kan være utsatt for overvann eller medføre at overvann gir økt ulempe eller risiko for tredjepart. Etter NVEs syn er standard utredningsprogram tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Vurdering av klimatilpasning

Blåfall sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Temaene hydrologisk grunnlag, erosjon og sedimenttransport, og naturfare skal legges til grunn for andre relevante fagutredninger. Det er derfor viktig at disse blir gjennomført tidlig i utredningsfasen.

3.5 Krav til fagutredningene

Generelle krav til fagutredningene

I vårt fastsatte utredningsprogram har vi innarbeidet KU-forskriftens krav til konsekvensutredning. Dette inkluderer bruk av anerkjent metodikk, som håndbok M-1941 for flere av fagtemaene og håndbok V712 for utredning av naturressurser. Blåfall opplyser at utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk etter håndbok M-1941, og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Blåfall forslag er i tråd med standard utredningsprogram.

3.5.1 Naturmangfold på land

Kartlegging

Blåfall opplyser at utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk etter håndbok M-1941, og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Blåfall forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Verneområder

Statsforvalteren i Nordland og Midtre Nordland nasjonalparkstyre påpeker at utbyggingen kan påvirke verneverdier i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Nattmoråga landskapsvernområde, selv om tiltaket ligger utenfor vernegrensene. De opplyser at området tidligere har vært vurdert for vern. Naturinngrep må vurderes opp mot punktene i verneformålene for tilgrensende verneområder. Temaet verneområder er ikke inkludert som eget kapittel i forslaget til utredningsprogram. NVE mener temaet er viktig, og at det skal inkluderes som et eget kapittel i utredningsprogrammet. Det skal gjennomføres en grundig gjennomgang av verneverdiene i hvert berørt verneområde. Blåfall skal identifisere hvilke verneverdier som påvirkes av tiltaket og vurdere konsekvensene av disse.

Landbruksdirektoratet påpeker at særverdiområder for rein er reindriftsarealer med spesielt stor verdi og betydning. Dette omfatter flyttleier, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

om sommeren, samt områder i nærheten av anlegg for merking, skilling og slakting. Planområde vil berøre distriktets flyttleier. Reindriftens flyttleier har særskilt vern etter reindriftsloven § 22. Å stenge en flyttlei vil være et brudd på denne bestemmelsen. Dette vil bli fulgt opp i eget kapittel om Reindrift i utredningsprogrammet.

Nasjonalparkstyre viser til at det i naturmangfoldlovens § 49 er fastsatt en særskilt bestemmelse for inngrep utenfor verneområder som kan påvirke verneverdiene i et verneområde. Aktuelle myndigheter skal etter denne bestemmelsen legge vekt på et tiltaks påvirkninger på verneverdier, i en vurdering av om tillatelse bør gis. Dette vil NVE ta stilling til ved en eventuell konsesjonssøknad.

Naturtyper

Blåfall sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet. Vi presiserer allikevel i utredningsprogrammet at det i forbindelse med utredningen av naturtyper skal gjøres en vurdering av om det er potensial i tiltaksområdet for nye naturtyper som er kommet inn på Rødlista for naturtyper 2025, og som ikke fanges opp i Miljødirektoratets gjeldende kartleggingsinstruks.

Arter og deres økologiske funksjonsområder

Temaet er ikke omtalt i forslag til utredningsprogram i eget kapittel, men er med som del av andre kapittel. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Landskapsøkologiske sammenhenger

Blåfall sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Geologisk mangfold

Blåfall sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Fremmede arter

Blåfall sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Avbøtende tiltak

Deltemaet er ikke presentert som et eget kapittel i meldingen. Aktuelle avbøtende tiltak eller at aktuelle avbøtende tiltak skal utredes blir nevnt i flere av deltemaene som angår naturmangfold. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.5.2 Naturmangfold i vann og vannmiljø

Kartlegging

Blåfall opplyser at utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk etter håndbok M-1941, og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Blåfall sitt forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Naturtyper i vann

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Arter og økologiske funksjonsområder i vann

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Fiskeridirektoratet ber om at utredningsprogrammet vurderer effekter på gyteområder og vannmiljø i Melfjorden både i anleggs- og driftsfasen. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Miljøtilstand og miljømål for berørte vannforekomster

Berørte vannforekomst er Stelåga (159-3-R) og Stelåvatnet (159-44489-L). Ytre Stelåvatnet er ikke egen vannforekomst, men inngår i bekkefelt fra Melfjordbotn til Lemmstein (159-79-R) og Storvikåvatnet er ikke egen vannforekomst. Utredningsprogrammet stiller krav til utredning av tiltakets virkninger på kvalitetselementer og vurdering om tiltaket kan forringe vannforekomsten.

Naturmangfold i sjø

Blåfall har ikke nevnt naturmangfold i sjø som eget utredningspunkt. Fiskeridirektoratet opplyser at det er gyteområde for torsk og hyse i Melfjorden. De ber om at utredningsprogrammet vurderer effekter på gyteområder og vannmiljø i Melfjorden både i anleggs- og driftsfasen. NVE legger til grunn at effektene av endret ferskvannstilførsel på det marine naturmangfoldet utredes grundig, og at dette skal ses i sammenheng med effektene av Stelåga kraftverk.

Fremmede ferskvannsorganismer

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Avbøtende tiltak

Deltemaet er ikke presentert som et eget avsnitt i meldingen. Aktuelle avbøtende tiltak eller at aktuelle avbøtende tiltak skal utredes blir nevnt i flere av deltemaene som angår naturmangfold i vann. Rødøy kommune ber om at det etableres sedimenteringsbasseng for å hindre avrenning og at det er viktig at avrenning overvåkes og at det utredes kompenserende tiltak for å minimere forurensing i størst mulig grad. Dette gjelder både i anleggsfasen og driftsfasen. Rødøy kommenterer også at det i punkt 1.5.10 under massetak/deponi står «det går et par mindre bekker

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

som planlegges å ledes over deponiet». Og påpeker videre at det er viktig at disse bekkene holdes åpne om mulig. Om det ikke er mulig å holde de åpne bør dette begrunnes. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

3.5.3 Kulturmiljø

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Fylkeskommunen ber om at en gammel buvei ved Ryneset i Melfjordbotn kartlegges i det videre arbeidet. Sametinget ber om at samiske kulturminner og kulturmiljø utredes. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Normalt skal konsekvensutredningen være grunnlag for kulturminnemyndighetene for å kunne ta stilling til om undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 er oppfylt. For NVE er det viktig at undersøkelsene er tilstrekkelige til å ta stilling til konsesjonsspørsmålet. Etter vårt syn vil dette ikke nødvendigvis innebære detaljerte undersøkelser. I første omgang må eksisterende kunnskap sammen med en befaring i aktuelle områder danne grunnlag for en vurdering av potensialet for nye funn og konfliktnivå. Hvis konfliktnivået vurderes som lavt kan kulturminneforvaltningen, i samråd med tiltakshaver, beslutte at undersøkelsesplikten med nødvendige detaljregistreringer oppfylles etter at eventuell tillatelse er gitt, for eksempel ved godkjenning av detaljplanene. Vi viser ellers til fastsatt KU-program.

3.5.4 Friluftsliv

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Midtre Nordland nasjonalparkstyre påpeker at utbyggingen kan gjøre deler av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Nattmoråga landskapsvernområde, som i dag er svært utilgjengelig, mer tilgjengelig. Dette kan føre til endret bruk av området som kan få betydning for både verneverdier og forvaltningen av området. Med bakgrunn i at området er svært utilgjengelig mener NVE en detaljert utredning ikke er nødvendig for å belyse dette temaet. Beskrivelse av friluftslivet basert på eksisterende informasjon, med presisering om at påvirkningen på tilgrensede verneområder må utredes, er tilstrekkelig for å belyse temaet.

3.5.5 Reiseliv

Blåfalls forslag er delvis i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener en detaljert utredning av reiseliv ikke er nødvendig, og at det er tilstrekkelig med en beskrivelse av dagens reiselivomfang i området basert på eksisterende kunnskap.

3.5.6 Landskap

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Midtre Nordland nasjonalparkstyre påpeker at utbyggingen kan påvirke verneverdier i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Nattmoråga landskapsvernområde, selv om tiltaket ligger utenfor vernegrensene. De påpeker at det må utredes hvordan en potensiell vannkraftutbygging kan påvirke verneverdiene innenfor verneområdene. NVE mener at standard utredningsprogram delvis er tilstrekkelig for å belyse dette temaet, men legger til at påvirkning på verneverdier i form av landskap må utredes.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.5.7 Naturressurser

Jordbruk, skogbruk og utmarksressurser

Blåfalls forslag er delvis i tråd med standard utredningsprogram. Blåfall har fokusert i hovedsak på skogressurser i punkt 5.13.1, videre tas viltforekomster og fiske opp i punkt 5.14.5 *friluftsliv jakt og fiske*. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Mineralressurser

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Samisk næringsutøvelse (ekskludert reindrift)

Blåfall har ikke oppført dette punktet i sitt forslag til utredningsprogram. Landbruksdirektoratet skriver at tiltaket må vurderes opp mot statens forpliktelser ovenfor samene som urfolk, og viser til Grunnloven § 108, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter § 27 og ILO-konvensjon nr. 169. Landbruksdirektoratet presiserer at tradisjonell og erfaringsbasert kunnskap må legges til grunn som kunnskapsgrunnlag. NVE mener samisk næringsutøvelse, utover reindriftnæringen bør inkluderes i utredningsprogrammet. Standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Vi legger til grunn at Hestmann/Strandtindene reinbeitedistriktet skal gis anledning til å komme med informasjon om øvrig samisk næringsutøvelse i utredningsprosessen, og presiserer at tiltaket skal vurderes opp mot de rettigheter og plikter som er gitt ved Grunnloven § 108 og ILO-konvensjon nr. 169.

Ferskvannsressurser

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

Fiskeri

Fiskeridirektoratet påpeker at fiskeriaktiviteten kan være høyere en tilgjengelig data tilsier. NVE mener temaet må utredes, og at kunnskap som fremkommer i vurderingen av naturmangfold i vann og sjø skal legges til grunn. Særlig relevant mener vi det er å utrede konsekvensene av endret ferskvannstilførsel til fjorden. Dersom overskuddsmasser skal brukes til å etablere molo må det vurderes hvordan det kan påvirke eventuelle gyte- og oppvekstområder.

Marine ressurser

NVE mener økt tilførsel av ferskvann til Melfjorden i perioder, kan få konsekvenser for marine ressurser. Vi mener derfor at standard utredningsprogram, med innhenting av informasjon om de marine ressursene i Melfjorden må beskrives, og at det må redegjøres for hvilke konsekvenser tiltaket kan medføre.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.5.8 Reindrift

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Landbruksdirektoratet ber om at tiltaksområdet identifiseres og kartfestes for å kunne belyse hvor reinbeitedistriktet kan bli berørt. Det må også utarbeides illustrasjoner som viser hvordan tiltaket vil se ut i terrenget. Avbøtende tiltak skal belyses. Videre vektlegger de at det må opprettes dialog med reinbeitedistriktet tidlig i prosessen, for å innhente tradisjonell og erfaringsbasert kunnskap om reindriften, som ofte er muntlig overført kunnskap som ikke nødvendigvis er registrert i kart eller digitale arkiver. De ber om at det utarbeides en konkret plan for utredningen av særverdiområder som flyttleier og kalvingsland som kan bli berørt av tiltaket. Videre oppfordres det til et systematisk og forpliktende samarbeid med reindriftsnæringen om konsekvensutredningen, og at det blir benyttet reindriftsfaglig kompetanse.

Vi legger vårt standard utredningsprogram til grunn, hvor vi presiserer at Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt skal kontaktes for å innhente erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap, og at det skal utarbeides en skisse som beskriver fremdriftsplan for anleggsarbeidet, med en vurdering av avbøtende tiltak for å hensynte reindriften.

3.5.9 Nettilknytning

Konsekvenser av nettilknytningen må utredes på samme måte som for kraftverket. Utredningene skal oppfylle krav i kapittel 5 og 6 i [NVEs veileder for søknad om anleggskonsesjon](#). Søker kan tilpasse utredningene til tiltakets omfang.

3.5.10 Forurensning

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Flere av høringspartene har kommentarer knyttet til avrenning i anleggs og driftsfasen. Kommunen krever at utredningen inkluderer en vurdering av fare for avrenning fra deponi, og at det utredes kompenserende tiltak for å minimere forurensning i størst mulig grad. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

En konsesjon etter vassdragslovgivningen vil automatisk omfatte tillatelse etter forurensningsloven for normal drift av anlegget. Det vil bli tatt inn vilkår etter forurensningsloven i vilkårssettet ved en eventuell konsesjon. Det må imidlertid søkes spesielt om utslippstillatelse etter forurensningsloven for anleggsperioden. Anleggsperioden medfører som regel noe midlertidig forurensning eller fare for forurensning. Dette kan gjelde avrenning fra tunelldrif, lekkasjer av drivstoff og olje, avfall og avløp fra riggområder osv. Forurensningsloven forvaltes av Statsforvalteren. Det blir en sak mellom Blåfall og Statsforvalteren hvordan tiltaket må gjennomføres for å være i henhold til forurensningsloven.

3.5.11 Klimagassutslipp

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.5.12 Samfunn

Blåfalls forslag er i tråd med standard utredningsprogram. Punktet er ikke kommentert spesielt av høringspartene. NVE mener at standard utredningsprogram er tilstrekkelig for å belyse dette temaet.

3.6 Andre forhold

Flere av høringspartene påpeker at tiltaket må vurderes i sammenheng med de andre planlagte kraftverkene i Melfjordbotn. NVE mener det er viktig å belyse samlet belastning av de foreslåtte kraftverkene i området.

3.7 Sammendrag av konsekvensutredningen

NVE stiller krav om at Blåfall skal utarbeide en sammenstilling av konsekvensutredningen. Denne skal være lettlest, og inkludere beslutningsrelevant informasjon fra de enkelte fagutredningene. Den skal også ta inn alle relevante fotografier, illustrasjoner og kart.

Samlet belastning

NVE viser til at krav om å vurdere samlet belastning og samlede virkninger innenfor influensområdet finnes både i KU-forskriften § 21 og i naturmangfoldloven § 10. Samlede virkninger skal vurderes for hvert enkelt fagtema i fagutredningene. Blåfall skal sammenstille denne informasjonen, og legge vekt på fagtemaer der det forventes at samlet belastning vil utgjøre en vesentlig virkning.

NVE

BLÅFALL AS

Vår dato: 10.04.2026

Vår ref.: 202402412-34 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE fastsetter utredningsprogram for Stelåga kraftverk i Rødøy kommune, Nordland fylke

NVE fastsetter utredningsprogram for det planlagte Stelåga kraftverk i Rødøy kommune i Nordland fylke. Utredningsprogrammet er fastsatt på bakgrunn av innsendt melding fra Blåfall AS med forslag til utredningsprogram, innkomne høringsuttalelser, Blåfall AS kommentarer til høringsuttalelsene og NVEs egne vurderinger.

Vedlagt dette brevet følger to dokumenter:

- I «Begrunnelse for utredningsprogram» kan du lese om planene, innkomne høringsuttalelser, Blåfall AS kommentarer til høringsuttalelsene og NVEs vurdering av krav til utredninger.
- I dokumentet «Utredningsprogram for Stelåga kraftverk» har NVE gitt det fastsatte utredningsprogrammet.

Dokumentene er også tilgjengelige på sakens nettside: www.nve.no/9254/V.

De forestående utredningene skal synliggjøre konsekvensene av utbyggingsplanene slik de er beskrevet i meldingen. NVEs beslutning er hjemlet i forskrift om konsekvensutredninger § 16 første ledd, jf. § 6 første ledd bokstav c og vedlegg I 15.b.

Med hilsen

Oscar Østvold
fagleder, ny vannkraft

Martina Halhjem Grøttå
rådgiver

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vedlegg Utredningsprogram for Stelåga kraftverk
Begrunnelse for utredningsprogram for Stelåga kraftverk

Mottakerliste:

BLÅFALL AS

Kopimottakerliste:

Vivi Røreng
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Nordland fylkeskommune
STATNETT SF
RØDØY KOMMUNE
ARVA AS
Sametinget / Samediggi
Mattilsynet
BODØ OG OMEGNS TURISTFORENING
Forum for Natur og friluftsliv i Nordland
Fiskeridirektoratet
BLÅFALL AS - Øistein Mathisen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Hestmannen/Strandtindene / Hierkiealma reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 23, Nordland
Landbruksdirektoratet
NATURVERNFORBUNDET RANA OG OMEGN

Arkivsaksnr: 2021/5878-7

Saksbehandler: Marte Brekke

Dato: 29.08.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	31/2026	10.09.2026

MIDNOR- Revidering av Midtre Nordland nasjonalparkstyres retningslinjer for bruk av drone

Forslag til vedtak

Følgende retningslinjer vedtas:

I Rago nasjonalpark, Nattmoråga landskapsvernområde, samt Junkerdalsura, Stor-Graddis, Blakkådalen, Dypen og Langvassdalen-Ruffedalen naturreservater er det ikke forbudt å bruke drone så lenge flygingen tar hensyn til dyrelivet i tråd med naturmangfoldloven § 15 og verneforskriftenes bestemmelser om dyrelivet og varsom ferdsel.

I våre øvrige verneområder er bruken av droner direkte eller indirekte regulert av verneforskriftene. Midtre Nordland nasjonalparkstyre fastsetter derfor retningslinjer for bruk av drone i disse verneområdene:

- Junkerdal nasjonalpark
- Láhko nasjonalpark
- Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
- Sjunghatten nasjonalpark/ Dávga suoddjimpárkka
- Semska-Stødi naturreservat
- Gåsvatnan landskapsvernområde
- Saltfjellet landskapsvernområde

1. Generelle vilkår for dispensasjon/tillatelse/bruk:

- Dronepiloten må være registrert hos Luftfartstilsynet og følge Luftfartstilsynets regler for bruk av droner.
- Søker må kunne dokumentere hvorfor flygingen må skje innenfor verneområdet.
- Det forutsettes at ved bruk av droner så skal det tas særlig hensyn til reindriften slik at risiko for forstyrrelser unngås.
- Geografisk område skal begrenses på kart, sårbare områder skal unngås.
- Andre besøkende i nærområdet skal ikke forstyrres unødvendig. Det skal ikke brukes drone i nærheten av populære turistmål eller mye brukte ferdselsårer slik at friluftslivet blir skadelidende.
- Bruk av droner må, dersom det er mulig, utøves utenom hekke- og yngletid, dvs. utenom perioden 1.mars – 15. juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet. Reindriftas bruk av droner i forbindelse med kalving må nødvendigvis skje i yngletid, og omfattes ikke av dette.
- Bruk av drone nær fugl og øvrig dyreliv skal unngås. Dersom rovfugl observeres i området, skal dronen tas ned inntil fuglen har trukket seg unna.
- Dispensasjon/tillatelse kan gis for inntil 5 år om gangen.
- Dronepiloten er pliktig til å innhente nødvendige tillatelser fra grunneier.
- Ved publisering av film og bilder skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret.

2. Sekretariatet får delegert myndighet til å avgjøre søknad om bruk av droner til følgende formål:

- Tamreindrift og beitenæring.
- Oppsynsvirksomhet herunder drift av eksisterende kraftlinjer og anlegg.
- Forvaltning, naturoppsyn, naturovervåking, naturkartlegging, skogbruk, vitenskapelige undersøkelser o.l.
- Formål hvor verneforskriften gir hjemmel for å gi tillatelse til motorisert ferdsel til samme formål (f.eks. bruk av helikopter).
- I forbindelse med skadefelling av rovdyr der tillatelse til bruk av drone foreligger fra Statsforvalteren.

Det gis som utgangspunkt ikke tillatelse/dispensasjon til bruk av drone for følgende formål:

- Filming i sammenheng med fornøyelse, underholdning eller rekreasjon.
- Filming for privat bruk og promotering (f.eks. sosiale medier).
- Filming for bruk til reklame og markedsføring i strid med besøksstrategien for det aktuelle verneområdet.
- Filming i sammenheng med konkurranser, idrettsarrangement og liknende sammenkomster.

3. Særskilte tilfeller.

Søknader som ikke faller inn under punkt 2, skal som hovedregel behandles av styret. Dersom tidshensyn gjør det nødvendig, kan slike søknader behandles av arbeidsutvalget. Det vil for eksempel være søknader om bruk av drone-

- for filming i opplæringsøyemed.
- for markedsføring og informasjon om verneområdene.
- for filming til større TV- og filmproduksjoner.
- hvor avslag risikerer å medføre alternativ bruk av luftfartøy (helikopter).

Grunnlaget for avgjørelsen

Forordning (EU) 2019/947 inneholder sikkerhetsreglene for bruk av droner i åpen og i spesifikk kategori, dvs. små og mellomstore droner. De fleste reglene trådte i kraft 1. januar 2021.

Nærmere informasjon om reglene finnes på luftfartstilsynets nettsider.

Jamfør naturmangfoldlovens (nml.) § 15 er alt fugle- og dyreliv vernet mot forstyrrelse og unødig jaging – uansett om det er i eller utenfor et verneområde. Dette betyr at dette hensynet skal tas selv om det ikke er droneforbud akkurat der man ønsker å fly drone.

Ved ulykker, ras, personsøk o.l. trumfer nødrettsparagrafen (Straffelovens § 17) annet lovverk.

Norges dronestrategi (strategidokument for regjeringen av 31.03.2018), sier at regjeringen ønsker å legge til rette for gode rammevilkår for bruk av droner og vekst i dronebransjen. Dronens potensial skal utnyttes i størst mulig grad uten at dette er til ulempe for personer, dyr, innretninger på bakken, naturen og de andre aktørene i luftfarten. Når det gjelder verneområder, sier strategien følgende:

For alle verneområder er det gitt en egen verneforskrift. I enkelte av disse er bruk av droner særskilt regulert. I mange områder er bruk av modellfly regulert, og dette anses å omfatte droner.

Flere ulike hensyn kan gjøre seg gjeldende innenfor verneområder. I naturreservater, som er den strengeste verneformen, vil det i hovedsak være hensynet til dyre- og fuglelivet som begrunner et forbud mot bruk av droner. I nasjonalparker og store landskapsvernområder, hvor også friluftsliv er en del av verneformålet, kan bruk av droner også være regulert av hensyn til friluftslivet. I en del av disse verneforskriftene er forbudet mot bruk av droner plassert sammen med et generelt forbud mot støy.

Strategien påpeker at droner i økende grad blir brukt i friluftslivsammenheng, og at det er grunn til å anta at det kan forringe friluftsopplevelsen for andre besøkende som følge av støy (herunder visuell støy) eller på grunn av følelsen av å bli overvåket. Bruk av droner ved populære turistmål kan også utgjøre en sikkerhetsrisiko og virke forstyrrende på naturopplevelsen.

Når det gjelder framtidsutsiktene i forbindelse med miljø og friluftsliv, sier strategien bl.a.:

Bruk av droner for miljøforvaltningen gir en rekke positive muligheter for forskning, kartlegging og overvåking av miljøtilstanden. ... I flere henseender kan riktig bruk av droner erstatte overvåking av sårbar natur og arter. Samtidig viser den kunnskap som foreligger at både støy, avstand, hastighet og vinkel på innflygning kan ha betydning for individer og i verste fall utløse stress og fluktreaksjon. Det er derfor et stort behov for retningslinjer for bruk av droner i forskjellige sammenhenger for å unngå skade på naturmiljøet. ...

Ut fra dagens kunnskap er det ikke behov for en generell regulering av bruk av droner i naturen. Derimot kan det være behov for regulering i visse områder eller for en bestemt bruk. Det kan være hensiktsmessig å se nærmere på dagens regelverk om bruk av droner, både om regelverket er tilfredsstillende og om det kan være behov for samordning av bestemmelser på enkelte områder. I tillegg kan det være behov for at det utarbeides nærmere retningslinjer og anbefalinger for forvaltningens egen bruk av droner.

Miljødirektoratet har i brev av 06.03.2019 også gitt noen føringer og presiseringer. De slår fast at droner ikke regnes som motorferdsel, og at forbudet mot lavtflyging i verneområder heller ikke gjelder for droner. Til gjengjeld vil droner være omfattet av forbud mot motordrevet modellfly o.l. Bestemmelser om forbud mot unødig forstyrrelse av dyrelivet kan også bli gjeldende dersom det er tilfelle i konkrete saker. Miljødirektoratet påpeker at ulemper og skader med bruk av droner er vel kjent, men samtidig at bruk av droner kan ha stor nytteverdi, f.eks. i naturforvaltning og ulike typer næringsvirksomhet. Dette gjelder ikke minst når bruk av droner kan redusere barmarkskjøring eller bruk av fly/helikopter.

Når det gjelder behandling av søknader om dispensasjon/tillatelse, skriver de følgende:

For områder med forbud mot bruk av droner kan det både for tamreindrift, saueneiering, oppsynsvirksomhet mv vurderes å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. De vurderingene som skal gjøres av hjemmelsforhold, naturtilstand, sårbarhet og skjønnsmessige forhold fremgår generelt av Miljødirektoratets "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter". I tillegg kommer naturligvis en vurdering av miljørettsprinsippene i tråd med Klima- og miljødepartementets sin veileder til naturmangfoldloven kap II. Vi finner det således ikke formålstjenlig å lage særskilte retningslinjer om mulig dispensasjon for bruk av droner i tillegg til disse veilederne. Slike retningslinjer ville under enhver omstendighet måtte bli svært generelle og være til lite hjelp i enkeltsaker. Her må nasjonalpark- og verneområdestyrene uansett gjøre en konkret vurdering opp mot verneformålet og de hensyn som er nevnt ovenfor.

Sametinget har i brev 17. oktober 2018 anmodet nasjonalparkstyrene om å tillate nødvendig bruk av drone i forbindelse med reindrift:

«Sametinget vil med dette anmode verneområdestyrer om å tillate bruk av droner i reindriftsnæringa innen nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservater. Dette med hensyn til å utøve nødvendige oppgaver innen reindrift, da vi ikke kan se at bruk av droner vil forringe verneformålet, spesielt i sett i forhold til bruk av helikopter, småfly eller barmarkskjøretøyer.

Droner er blitt et hjelpemiddel innen reindriften, og vi ser flere og flere reinbeitedistrikt tar i bruk droner i næringsformål. Bruk av droner anses i noen tilfeller som mer formålstjenelig enn bruk av ATV. Reindriftnæringa kan ha tilsyn over større områder på kort tid med droner, med mindre marktrykk enn med ATV. Områder som kan være utilgjengelig for ATV og andre kjøretøy, blir fort tilgjengelig med droner. Det er enklere å lokalisere skadde eller syke dyr og kadaver, disse kan da fraktes ut fra området fortere. I tillegg til disse faktorene kommer HMS aspekter inn, for med droner kan reindriftnæringa i flere situasjoner unngå å måtte ferdes i ulent og vanskelig terreng, som igjen gjør arbeidsoppgavene mer tidsbesparende. Alle disse faktorene har stor betydning for å drifte reindrift også i verneområder».

Bakgrunn og vurdering

De siste årene har det skjedd en stor økning i bruk av droner for filming i naturen, både i profesjonell sammenheng og i privat regi. Mange ønsker å filme den unike naturen i verneområdene. Man ser også en økning i ulovlig bruk av drone, både i felt og via sosiale medier. Dette vitner om at forståelsen for gjeldende droneforbud generelt er lav, og understreker behovet for tydelig kommunikasjon rundt gjeldende regelverk.

Bruken av droner forekommer ikke kun i kommersielle sammenhenger, og en ser stadig nye bruksområder hvor drone kan være et nyttig verktøy. Dette er for eksempel i

forbindelse med vitenskapelige undersøkelser, naturovervåkning, naturkartlegging, ulike typer oppsynsvirksomhet, og i enkelte tilfeller i beitenæringen. Bruk av drone kan også i visse tilfeller bidra til et mindre behov for motorisert ferdsel.

Verneforskriftene omtaler bruken av drone ulikt. I nyere forskrifter er det spesifisert at droneflyging er forbudt. I Rago nasjonalpark, Nattmoråga landskapsvernområde, samt Junkerdalsura, Stor-Graddis, Blakkådalen, Dypen og Langvassdalen-Ruffedalen naturreservater er det ikke forbudt å bruke drone så lenge flygingen tar hensyn til dyrelivet i tråd med nml. § 15 og verneforskriftenes bestemmelser om dyrelivet og varsom ferdsel. I våre øvrige verneområder er bruken av droner direkte eller indirekte regulert av verneforskriftene.

Selv om drone kan være et nyttig verktøy i en del sammenhenger, er det ikke uten grunn at bruken er relativt strengt regulert i verneforskrifter. Potensialet for forstyrrelser er stort, særlig i deler av året hvor fugle- og dyreliv er sårbart. I mange av våre verneområder er også muligheten for en uforstyrret naturopplevelse en del av selve formålet med vernet. Utstrakt adgang til, eller dårlig regulert bruk av drone kan i verste fall true denne verneverdien direkte. Det er også utfordrende å vurdere hvor mye droneflyging bidrar til at den samla belastningen blir for stor i et verneområde, ettersom det også foregår en del ulovlig flyging, samt at det er vanskelig å vurdere hvilken påvirkning droneflyging har på verneverdiene til enhver tid. Det vil derfor være både viktig og riktig at forvaltningen har en restriktiv praksis når det kommer til regulering av denne aktiviteten. Dette vil være i tråd med føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9.

I 2021 (styresak 61/2021) vedtok Midtre Nordland nasjonalparkstyre (MNNPS) retningslinjer for bruk av drone. Retningslinjene ble den gang sendt på ei forenkla høring til aktuelle parter. Bruk av drone er ikke omtalt i de ulike forvaltningsplanene. Man fant det mer hensiktsmessig å utarbeide separate retningslinjer som gir større rom for eventuelle endringer enn det forvaltningsplaner gjør. I det følgende presenteres noen situasjoner som nasjonalparkstyret bør vurdere om det vil være hensiktsmessig å omtale i retningslinjene for bruk av drone, og tilfeller hvor det vil være hensiktsmessig å delegere myndighet til nasjonalparkforvalterne.

Bruk av drone ved skadefelling

Det har fungert greit å arbeide etter de vedtatte retningslinjene, og flere søknader har blitt behandlet både i nasjonalparkstyret, og av forvalter på delegert myndighet. Etter noen år ser en imidlertid behovet for å gjøre noen endringer i retningslinjene. Dette ble særlig tydelig etter søknader om bruk av drone i forbindelse med skadefelling av bjørn i beiteprioritert område i august i år. Saken hastet, ettersom fellingstillatelsen hadde et begrenset tidsvindu, og skadesituasjonen var akutt og pågående. Nasjonalparkstyret har uttalt i styresak 59/ 2017 at nasjonalparkforvaltningen ikke skal være til hinder for rovdyrforvaltningen. Denne saken omhandlet at nasjonalparkstyret skulle ha ei positiv innstilling til bruk av motorisert kjøretøy i forbindelse med skadefelling av rovdyr.

Retningslinjene for bruk av drone sier ingenting om bruk av drone i forbindelse med skadefelling. Ettersom store deler av verneområdene som forvaltes av MNNPS er beiteland, og har en relativt stabil bestand av rovdyr, vil det være aktuelt å omtale droneflyging til dette formålet i retningslinjene. Forvalter har vært i kontakt med Miljødirektoratet for å undersøke om det ligger noen føringer for nasjonalparkforvaltningen når det kommer til behandling av slike saker. Svaret man fikk

var at dette måtte bli opp til nasjonalparkforvaltningen å vurdere i det enkelte tilfelle, men at det måtte foreligge en tillatelse til å bruke drone i skadefellingsvedtaket fra Statsforvalteren. Statsforvalteren på sin side vurderer dette opp mot nasjonale og internasjonale målsetninger og forpliktelser. Det ligger dermed en faglig og etisk vurdering til grunn for Statsforvalterens vedtak. Bruk av drone i skadefellingsoppdrag hvor det er pågående tap, kan bidra til bedre ivaretagelse av dyrevelferd, ettersom dronen kan bidra til å effektivisere uttaket.

Behandlingen av ovennevnte dronesøknad ble på grunn av sakens prekære natur, behandlet av forvalter i samråd med styreleder. I situasjoner hvor det er gitt fellingstillatelse er tapssituasjonen akutt, og fellingstillatelsen har relativt kort varighet. Dersom nasjonalparkstyret skal etterleve sitt ønske om å ikke være til hinder for rovdyrforvaltningen, bør slike søknader kunne behandles så raskt som mulig. Det vil derfor være naturlig å delegere myndigheten i slike saker til nasjonalparkforvalterne. Dette betyr ikke at det skal gis tillatelse i alle tilfeller, men at forvaltningen skal kunne gi kommuner og fellingslag en rask avklaring. Det skal alltid ligge ei konkret vurdering til grunn i omsøkt område jf. naturmangfoldlovens 8 – 12. Myndigheten til å vurdere bruk av motorisert kjøretøy i forbindelse med skadefelling har styret delegert til forvalterne.

På bakgrunn av dette foreslås det at følgende punkt tas inn under punkt 2 i retningslinjene:

- I forbindelse med skadefelling av rovdyr der tillatelse til bruk av drone foreligger fra Statsforvalteren.

Bruk av drone til formål som det som utgangspunkt ikke gis tillatelse til

Under punkt 3 i retningslinjene for bruk av drone er det spesifisert en del formål som det som utgangspunkt ikke gis dispensasjon til. Dette gjelder følgende formål:

- Filming i sammenheng med fornøyelse, underholdning eller rekreasjon.
- Filming for privat bruk og promotering (f.eks. sosiale medier).
- Filming for bruk til reklame og markedsføring i strid med besøksstrategien for det aktuelle verneområdet.
- Filming i sammenheng med konkurranser, idrettsarrangement og liknende sammenkomster.

Bakgrunnen for dette er blant annet den potensielt enorme presedensvirkningen en dispensasjon til slike formål kan ha, som på sikt kan føre til en for stor samlet belastning på et verneområde (jf. nml § 10). Filming i slike sammenhenger kan dessuten legges utenfor verneområdet, eller det kan benyttes andre opptaksformer som ikke krever dispensasjon.

I en del andre verneområder er myndigheten til å behandle slike saker delegert til forvalter. I praksis har den også vært det i MNPS. Likevel vil vi foreslå at også disse punktene legges inn under punkt 2 i retningslinjene slik at denne delegeringen blir mer tydeliggjort.

Videre foreslås det at vedlagt forslag til matrise legges på hjemmesiden til nasjonalparkstyret, slik at veiledningen rundt bruk av drone i verneområdene forvaltet

av MNNPS blir tydeligere for brukere av områdene. Matrisen er i tråd med reviderte retningslinjer. Disse skal fungere som veiledning sammen med de reviderte retningslinjene.

Formål	Behandling	Vilkår ved tillatelse/ grunnlag for avslag
1. Underholdning/rekreasjon f.eks. til privat innspilling	Søknader om flyging til disse formålene må i de aller fleste tilfeller påregne avslag.	Presendensvirkning jf. naturmangfoldlovens § 10 om samlet belastning. Kan legges utenfor verneområdet eller avgrenses til som ikke trenger dispensasjon.
2. Privat bruk f.eks til publisering på sosiale medier		
3. Reklame/markedsføring		
4. Arrangement/konkurranser		
5. I forbindelse med tamreindrift og beitenæring	Tillatelse kan innvilges på vilkår	Styre unna sårbare områder til sårbare tider. Hensyn til andre verneverdier.
6. Tilsynsvirksomhet og drift av anlegg og installasjoner f.eks kraftlinjer eller navigasjonsinstallasjoner	Tillatelse kan innvilges på vilkår.	Styre unna sårbare områder til sårbare tider. Hensyn til andre verneverdier.
7. Forvaltning, naturoppsyn, naturovervåkning, skogbruk og naturkartlegging	Tillatelse kan innvilges på vilkår.	Styre unna sårbare områder til sårbare tider. Hensyn til andre verneverdier.
8. Vitenskapelige undersøkelser	Tillatelse kan innvilges på vilkår.	Styre unna sårbare områder til sårbare tider. Hensyn til andre verneverdier.
9. I forbindelse med skadefelling	Tillatelse kan innvilges på vilkår. Tillatelse fra Statsforvalteren må foreligge.	Styre unna sårbare områder til sårbare tider. Hensyn til andre verneverdier.

10. Formål for verneforskriften gir hjemmel for å gi tillatelse til motorisert ferdsel til samme formål. f.eks. bruk av helikopter	Tillatelse kan innvilges på vilkår.	Styre unna sårbare områder til sårbare tider. Hensyn til andre verneverdier.
11. Særskilte tilfeller - Filming i opplæringsøyemed. - Filming for markedsføring og informasjon om verneområdene. - Filming til større TV- og filmproduksjoner. - Dersom avslag risikerer å medføre alternativ bruk av luftfartøy.	Behandles av styret på fastsatte styremøter.	Vurderes strengt opp mot verneformål og besøksstrategier.

Figur 1: Matrise for veiledning ved dronesøknader. Legges på hjemmesiden til nasjonalparkstyret.

Dokumentert behov for flyging innenfor verneområder

Punkt 1 i retningslinjene fastsetter noen vilkår for dispensasjon/tillatelse og bruk av droner. Her bør det tas inn et punkt om krav til dokumentasjon på hvorfor flygingen må skje innenfor verneområdet. Dette punktet vil deretter ligge sammen med annen veiledning på hva en dronesøknad må inneholde på hjemmesiden til nasjonalparkstyret.

Ta ut områder nasjonalparkstyret ikke har forvaltningsansvar for

I de nåværende vedtektene er Nordfjorden marine verneområde og Fisktjønna naturreservat omtalt. Forvalter foreslår at disse tas ut, ettersom man i dag ikke vet om, eller når styret eventuelt overtar forvaltningsansvaret for disse områdene.

Tolkning av unødvendig støy

Under punkt 2 i nåværende retningslinjer står det følgende:

«Bruk av drone til de ovennevnte formål i tråd med de generelle vilkårene, er i Junkerdal, Sjunghatten og Láhko nasjonalparker å anse som nyttig bruk og rammes ikke av forbudet mot unødvendig støy.»

Drone er omtalt under paragrafen om støy i verneforskriftene. I nyere verneforskrifter er droner omtalt eksplisitt, med direkte droneforbud. I de eldre verneforskriftene som for eksempel forskriftene for Junkerdal, Láhko og Sjunghatten nasjonalpark sidestilles drone med motordrevet modellfly. Forskriften sier følgende i disse tre områdene:

Junkerdal nasjonalpark: «Unødvendig støy er forbudt, så som bruk av motordrevet modellfly, modellbåt, isbor o.l.»

Sjunghatten og Láhko nasjonalparker: «Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er forbudt.»

Denne bestemmelsen betyr at det også i disse områdene er et forbud mot bruk av drone. Den vurderingen forvaltningen har gjort tidligere om at drone i visse tilfeller ikke vil være søknadspliktig mener vi nå blir feil. Dette vil være å utvide rammene som er trukket opp i vernevedtaket. Dette har ikke nasjonalparkstyret anledning til. Bruk av drone i disse områdene må omsøkes etter nml. § 48, ettersom det ikke er noen unntaksbestemmelse for slik aktivitet i disse verneområdene.

På bakgrunn av dette foreslår forvalter at avsnittet tas ut av punkt 2.

Konklusjon

Nasjonalparkstyret vedtar foreslåtte endringer i retningslinjer for bruk av droner i Midtre Nordland nasjonalparkstyres sine verneområder.

Klageadgang:

Avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak, og kan derfor ikke påklages.

Retningslinjer for bruk av droner i Midtre Nordland Nasjonalparkstyre sine verneområder

I Rago nasjonalpark, Nattmoråga landskapsvernområde, Nordfjorden marine verneområde samt Junkerdalsura, Stor-Graddis, Blakkådalen, Dypen og Langvassdalen-Ruffedalen naturreservater er det ikke forbudt å bruke drone så lenge flygingen tar hensyn til dyrelivet i tråd med naturmangfoldloven § 15 og verneforskriftenes bestemmelser om dyrelivet og varsom ferdsel.

I våre øvrige verneområder er bruken av droner direkte eller indirekte regulert av verneforskriftene. Midtre Nordland nasjonalparkstyre fastsetter derfor retningslinjer for bruk av drone i disse verneområdene:

- Junkerdal nasjonalpark
- Láhko nasjonalpark
- Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
- Sjunghatten nasjonalpark/ Dávga suoddjimpárkka
- Fisktjønna naturreservat
- Semska-Stødi naturreservat
- Gåsvatnan landskapsvernområde
- Saltfjellet landskapsvernområde

1. Generelle vilkår for dispensasjon/tillatelse/bruk:

- Dronepiloten må være registrert hos Luftfartstilsynet og følge Luftfartstilsynets regler for bruk av droner.
- Det forutsettes at ved bruk av droner så skal det tas særlig hensyn til reindriften slik at risiko for forstyrrelser unngås.
- Geografisk område skal begrenses på kart, sårbare områder skal unngås.
- Andre besøkende i nærområdet skal ikke forstyrres unødvendig. Det skal ikke brukes drone i nærheten av populære turistmål eller mye brukte ferdselsårer slik at friluftslivet blir skadelidende.
- Bruk av droner må, dersom det er mulig, utøves utenom hekke- og yngletid, dvs. utenom perioden 1.mars – 15. juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet. Reindriftas bruk av droner i forbindelse med kalving må nødvendigvis skje i yngletid, og omfattes ikke av dette.
- Bruk av drone nær fugl og øvrig dyreliv skal unngås. Dersom rovfugl observeres i området, skal dronen tas ned inntil fuglen har trukket seg unna.
- Dispensasjon/tillatelse kan gis for inntil 5 år om gangen.
- Dronepiloten er pliktig til å innhente nødvendige tillatelser fra grunneier.
- Ved publisering av film og bilder skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret.

2. Sekretariatet får delegert myndighet til å avgjøre søknad om bruk av droner til følgende formål:

- Tamreindrift og beitenæring.
- Oppsynsvirksomhet herunder drift av eksisterende kraftlinjer og anlegg.
- Forvaltning, naturoppsyn, naturovervåkning, naturkartlegging, skogbruk, vitenskapelige undersøkelser o.l.
- Formål hvor verneforskriften gir hjemmel for å gi tillatelse til motorisert ferdsel til samme formål (f.eks. bruk av helikopter).

Bruk av drone til de ovennevnte formål i tråd med de generelle vilkårene, er i Junkerdal, Sjunkehatten og Láhko nasjonalparker å anse som nyttig bruk og rammes ikke av forbudet mot unødvendig støy.

3. Særskilte tilfeller.

Søknader som ikke faller inn under punkt 2, skal som hovedregel behandles av styret. Dersom tidshensyn gjør det nødvendig, kan slike søknader behandles av arbeidsutvalget. Det vil for eksempel være søknader om bruk av drone

- for filming i opplæringsøyemed.
- for markedsføring og informasjon om verneområdene.
- for filming til større TV- og filmproduksjoner.
- hvor avslag risikerer å medføre alternativ bruk av luftfartøy (helikopter).

Det gis som utgangspunkt ikke tillatelse/dispensasjon til bruk av drone for følgende formål:

- Filming i sammenheng med fornøyelse, underholdning eller rekreasjon.
- Filming for privat bruk og promotering (f.eks. sosiale medier).
- Filming for bruk til reklame og markedsføring i strid med besøksstrategien for det aktuelle verneområdet.
- Filming i sammenheng med konkurranser, idrettsarrangement og liknende sammenkomster.

Arkivsaksnr: 2026/6518-2

Saksbehandler: Marte Brekke

Dato: 12.08.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	32/2026	10.09.2026

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark- Søknad om bruk av drone til filming av dokumentarserie- Suvi Lindholm

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre avslår NTRNZ Creative Ltd v/Suvi Lindholm sin søknad om bruk av drone i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Avslaget er hjemlet i verneforskriftens § 10, andre ledd. Formålet vurderes å være i strid med verneformålet for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Decision

The applicant, NTRNZ Creative Ltd, represented by Suvi Lindholm, is not granted permission to use drone in Saltfjellet-Svartisen National Park.

The activity is considered to be in conflict with the conservation purpose, and there are not sufficiently compelling reasons to deviate from the general prohibition.

The rejection is made pursuant to the Regulations on the Protection of Saltfjellet-Svartisen National Park § 10, second paragraph.

Right of appeal

You may appeal this decision. The appeal must be submitted to the National Park Board within three weeks of receiving this letter. The National Park Board will then review the case again. If the decision is not revoked or amended, the appeal will be forwarded to the Norwegian Environment Agency for further consideration.

Bakgrunn

NTRNZ Creative Ltd v/ Suvi Lindholm søker om å få fly drone i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i forbindelse med innspilling av en dokumentarserie om arktisk liv og natur. Serien skal spilles inn på ulike lokasjoner rundt om i Arktis, og skal presentere historie, folk, kultur og plante- og dyreliv i disse områdene. Målet med serien er å gi

seerne en bedre forståelse av forholdene i Arktis, og hvorfor dette området trenger beskyttelse.

Det søkes om å filme i to dager i nasjonalparken i tidsperioden 5-19 september. Filmteamet består av dronepiloten som skal fly en drone på under to kilo. Dronepiloten skal forflytte seg til fots, og har dronesertifisering. Nødvendige hensyn til folk og dyreliv vil bli tatt.

Det ble ikke spesifisert en nærmere avgrenset område for flyging, eller avgrenset tidsrom innenfor de to dagene det søkes om. Forvalter etterspurte denne informasjonen, og fikk svar om at det skal filmes rundt Bjøllåvasstua og langs stien mellom Tollådalen og foreningshytta. Målet er å filme landskapet i dette området. Videre planlegger de å fly rundt turisthytta Tåkeheimen for å få bilde av hytta og brelandskapet. De trenger to dager med flyging, og det vil gjøres flere flyginger gjennom disse dagene. Selskapet kunne ikke svare på hvor lenge hver flvning vil vare, og at dette også avhenger av været.

Fra søknaden:

«We are inquiring about permission to fly and film a drone in Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

We are producing an international documentary series about Arctic living and its beautiful and vulnerable nature. Documentary series presents different locations in the Arctic Circle area, teaching about its history, people, culture, flora and fauna. Through this documentary, people worldwide can gain a better understanding of Arctic living, its uniqueness, why it needs protection and learn to value it. We are filming in several locations in Finland, Sweden and Norway.

We would like to film for one to two days in the Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark area in September 2026, about inside the period September 5th-19th. Our team consists of one person who will use one drone under 2 kilograms. Drone pilot will move around the area on foot and won't make any constructions on the ground. Drone pilot has valid certifications and will follow general drone instructions. Drone pilot will avoid harming the land, people, and fauna and will move away if necessary.

Do we have permission to operate as mentioned in the Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark area?"

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og skal behandle søknader om bruk av drone i dette verneområdet. Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble først vernet ved kongelig resolusjon 8. september 1989. Forskriften ble siden revidert 16. oktober 2020.

Formålet med forskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- *et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi*
- *variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter*
- *et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev*
- *et variert og storslått landskap*
- *et av Norges største isbreområder, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger*
- *deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv*
- *de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi*
- *et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.*

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønnå og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Ifølge verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark § 10, andre ledd, regnes drone som unødvendig støy. Droneflyging krever derfor tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Midtre Nordland nasjonalparkstyre har vedtatte retningslinjer for hvordan dronesøknader skal behandles.

Søknaden skal også behandles etter naturmangfoldlovens (nml.) §§ 8 – 12.

Vurdering

Unødvendig støy er forbudt ifølge verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Bruk av droner vil i en del sammenhenger regnes som unødvendig støy. I Midtre Nordland nasjonalparkstyres retningslinjer for behandling av dronesøknader faller den omsøkte droneflygingen under punkt 3, særskilte formål som skal behandles av nasjonalparkstyret. Slike søknader skal behandles strengt.

De siste årene har det skjedd en stor økning i bruk av droner for filming i naturen, både i profesjonell sammenheng og i privat regi. Mange ønsker å filme den unike naturen i verneområdene. Forvaltningsmyndigheten har en etablert og restriktiv praksis ved behandling av søknader om bruk av drone. Årsaken til dette er at droner kan forstyrre både dyr- og fugleliv, og andre besøkende i nasjonalparken. En del av selve verneformålet med Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark er å gi allmennheten anledning til en uforstyrret naturopplevelse. Opplevelsen av tilstedeværelse av drone kan ved besøk i villmarksområder være direkte sjenerende, og for mange oppleves svært forstyrrende. Det søkes tillatelse til flyging rundt turisthytter hvor sjansen anses å være stor for at det kan oppholde seg turgåere.

Nasjonalparken er også leveområde for en rekke sårbare og rødlistede arter. Blant annet fjellrev og ulike rovfugler. Disse er sårbare for forstyrrelser. Flygingen skal foregå utenfor hekke- og yngletid, men i september foregår høsttrekket for en del fuglearter. Mange unge og uerfarne fugler kan være særlig sårbare for forstyrrelser i denne

perioden. En må også ta med i betraktningen at enkelte rovfugler kan være territorielle også utenfor hekkeperioden, og kan derfor reagere aggressivt på droner.

Funn fra studier (for eksempel *Sammenstilling av kunnskap om bruk av ubemannede luftfartøy/droner på Svalbard, Norsk Polarinstitutt, September 2016* samt *Flights of drones over sub-Antarctic seabirds show species- and status-specific behavioural and physiological responses. Weimerskirch, H., Prudor, A. & Schull, Q. 2018*) beskriver at bruk av drone har potensiale til å forstyrre og påvirke fugler, både atferdsmessig- og fysiologisk, og at de forskjellige artene viser ulik grad av følsomhet for visuelle og akustiske forstyrrelser. Forvalter går ut fra at bruk av drone kan ha en effekt på fuglelivet selv om vi ikke har konkret kunnskap om hvordan- og hvor stor denne effekten vil være for de ulike fugleartene som oppholder seg på det konkrete stedet som skal filmes.

Forvaltningen opplever at forståelsen for gjeldende droneforbud generelt er lav. Dette understreker behovet for tydelig kommunikasjon om at droneflyging som hovedregel ikke er tillatt i nasjonalparken av hensyn til verneformålet. Det er registrert en økning i ulovlig droneflyging. Samlet sett kan ulovlig bruk av drone sammen med lovlig flyging (etter dispensasjon) medføre for stor samlet belastning for verneområdet jf. nml. § 10. Den omsøkte dronebruken vurderes å ha stor presedensvirkning, ettersom mange ønsker å benytte drone til lignende formål. Vi vil likevel understreke at det positivt at selskapet respekterer søknadsplikten, søker om tillatelse, og ønsker å øke forståelsen for sårbar natur i nordområdene generelt.

Forvaltningen skal også vurdere lokalisering av omsøkte tiltak jf. nml. § 12. Etter forvalters vurdering kan en oppnå formålet med filmingen også utenfor nasjonalparkens grenser.

Nasjonalparkstyret har hittil ført en restriktiv praksis ved behandling av søknader om droneflyvning. Det ligger en usikkerhet til hvilke effekter droneflyging vil ha på naturmangfoldet i nasjonalparken. Nasjonalparkstyret har derfor satt strenge retningslinjer for hva styret anser å være strengt nødvendige formål en kan tillate bruk av drone til. Selv om tiltaket isolert sett ikke nødvendigvis vil føre til uopprettelig skade på naturmangfoldet, kan presedensen ved en eventuell dispensasjon på sikt medføre for stor samla belastning på verneområdet. Vi kan heller ikke se av søknaden at det er tungtveiende grunner til at droneflygingen må skje innenfor nasjonalparkens grenser. Det foreligger etter forvalters vurdering ikke grunnlag for å gi tillatelse til den omsøkte dronebruken.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen har bakgrunn i verneplanprosessen med utredninger, karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata og Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldlovens § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Føre-var- prinsippet i nml. § 9 er delvis lag til grunn for avslaget, ettersom det er usikkerhet knyttet til hvilke følger omsøkt flyging kan ha på verneverdier som for eksempel naturmangfold og mulighet til uforstyrret friluftsliv, samt sakens potensielt betydelige presedensvirkning.

Nml. § 11 er ikke relevant i denne saken.

Konklusjon

NTRNZ Creative Ltd v/ Suvi Lindholm gis avslag på søknad om bruk av drone i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Avslaget gis med hjemmel i verneforskriften for Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark § 10, andre ledd.

Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, vil klagen bli oversendt til Miljødirektoratet for videre behandling.

Arkivsaksnr: 2026/6183-4

Saksbehandler: Benny Sætermo

Dato: 07.08.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	33/2026	10.09.2026

**Semka - Stødi naturreservat - Saltdal - Søknad - 2026 - Motorferdsel
og midlertidig opplagring av masser - Saltfjellet - Bytting av
stikkrenner på nordlandsbanen - BaneNor**

Forslag til vedtak

Punkt I:

BaneNor gis dispensasjon fra verneforskriften til utplassering av gravemaskin i Semka – Stødi naturreservat for muliggjort adkomst til stikkrenner under vedlikeholdsarbeid på jernbanen. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- All kjøring utenom angitte formål og markering på kart er forbudt.
- Drivstoff, olje og andre potensielt skadelige kjemikalier som skal oppbevares under arbeidet, må lagres på et fast dekke, som f.eks. et oppsamlingskar, slik at det ikke oppstår forurensning. Løsningen må være egnet for formålet og må ha tilstrekkelig størrelse til å samle opp hele volumet ved et eventuelt utslipp.
- Oljeabsorbenter og annet utstyr for å håndtere eventuelle lekkasjer må være tilgjengelig på stedet, for eksempel etter brudd på hydraulikkslange/drivstoffslange.
- Det skal gjennomføres sluttbefaring med nasjonalparkforvaltningen etter endt arbeid. Tiltakshaver er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av sluttbefaringen.
- Arbeidet skal skje på en slik måte at vannspeil og vegetasjon ikke blir varig endret.
- Dispensasjonen er gyldig fra 11.09.2026 – 14.09.2026

Punkt II:

BaneNor gis dispensasjon til midlertidig opplagring av masser under bytte av to stikkrenner på jernbanen. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Dispensasjonene gis med følgende vilkår:

- All kjøring utenom angitte formål og markering på kart er forbudt.
- Alt overskuddsmateriell/masse som ikke skal gjenbrukes på jernbanen skal fraktes bort etter endt arbeid.
- Under midlertidig lagring av masser skal disse lagres på egnet, medbragt underlag for å muliggjøre en så god opprydding som mulig etter at massene er lagt tilbake.
- Dispensasjonen er gyldig fra 11.09.2026 – 14.09.2026

Øvrige opplysninger:

Omsøkte tiltak kan også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn

BaneNor har etter befaring på jernbanen over Saltfjellet oppdaget at to av stikkrennene under jernbanespolet trenger reparasjon, og søker 16.07.2026 om dispensasjon fra verneforskriften for å kunne utføre dette arbeidet. Sakset fra søknad:

Stikkrennene er på BaneNORs eiendom, og vi har fått tillatelse av Nordland fylkeskommune til arbeid i vannforekomster i henhold til forskrift om fysiske tiltak i vassdrag (se vedlegg 2 og 3). Arbeidene skal så langt som mulig utføres fra jernbanespolet, men vi ser at det må kjøres noe gravemaskin ned på sidene av jernbanen for å komme til mot stikkrennene.

Vi ønsker derfor å søke om dispensasjon fra verneforskriften, samt starte en dialog med deg for å sikre at vi kan etterleve alle vilkår og gjennomføre jobben på en sånn måte at det ikke har noen negativ innvirkning på økosystemet.

Representanter fra Bane NOR var på befaring på stikkrennelokasjon nå i helga som var (søndag 21.06), og diskuterte strategi i samråd med prosjektleder og miljøfaglig ansvarlig hos Entreprenør (Totalprosjekt Namskogan).

I korte trekk, planlegges det at gravemaskiner vil stå så mye som mulig på jernbanespor, men det vil bli nødvendig med noe midlertidig mellomlagring av masser på siden av sporet, og som en del av dette vil vi komme på grensen til/innenfor grensene til verneområdet.

For å redusere risiko for permanent påvirkning vil all vegetasjon/natur dekkes til med duk før masser mellomlagres mens stikkrennen byttes. Så snart stikkrennene er byttet tilbakeføres massene til sporet og duk fjernes.

Grunnlaget for avgjørelsen

Semka – Stødi naturreservat ble først vernet ved Kronprinsregentens resolusjon av 20. august 1976. Endret ved forskrift 27 nov 2020. Landskapsvernområdet forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Formålet med Semka – Stødi naturreservat er å bevare

- a. et våtmarksområde som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter.
- b. et område som utgjør en spesiell geologisk forekomst i form av et særegent i landskap av glasielle løsmasseavsetninger.
- c. et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene best mulig i sin naturgitte tilstand.

Motorferdsel, og midlertidig opplagring av masser er i utgangspunktet forbudt i Semska – Stødi naturreservat. Verneforskriften for Semska – Stødi naturreservat har ingen spesifisert unntakshjemmel for disse forholdene, og de omsøkte tiltakene må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 10, som sier at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens (nml.) § 48, når vilkårene i bestemmelsen er oppfylt.

I denne saken vil det være relevant å vurdere omsøkt tiltak etter bestemmelsens første alternativ, som sier at en dispensasjon kun kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Semska - Stødi naturreservat har per i dag ingen gjeldende forvaltningsplan.

Vurdering

I all hovedsak ble jernbanen over Saltfjellet bygd i perioden 1942 – 1947. Jernbanen strekker seg delvis i dalbunnen over Saltfjellet og avgrenses av Semska – Stødi naturreservat på østsiden av banen. Jernbanens plassering i dalbunnen gjør at den avskjærer små vassdrag som likevel finner sin passasje gjennom steinfyllinga som jernbanen utgjør via betonggjennomføringer hvor vann kan renne/stå. Semska – Stødi naturreservat hadde inntil verneforskriftendringen i 2020 ferdselsforbud i hekkesesongen og er et viktig våtmarksområde for en lang rekke vadefugl. Arbeidet som planlegges skal skje utenfor hekkesesong.

BaneNor beskriver i sin søknad at det trengs å bytte to stikkrenner da de gamle betongelementene ikke vil stå seg over tid. Dette arbeidet må skje når nordlandsbanen har såkalt høstbrudd 11 – 13 september. Hver av stikkrennene er 12 meter lange og for å få utført arbeidet må det jobbes fra begge sider av jernbanen og dermed er det nødvendig å få plassert en gravemaskin på grensa til Semska – Stødi naturreservat for da å kunne grave ned stikkrenna i jernbanen. (Selve stikkrenna/jernbane er utenfor verneområdet). Imens ny stikkrenne legges ned vil det være nødvendig å legge massene på et egnet medbragt underlag slik at man kan oppnå så god tilbakeføring som mulig etter at massene er lagt ned i jernbanen igjen.

Det er viktig for økosystemene inni naturreservatet at det ikke blir gjort tilgrensende arbeid som for eksempel medfører terrengendringer som fører til at forutsetningene for økosystemene endrer seg. BaneNor har i sin redegjørelse for det planlagte arbeidet satt som mål at byttingen av stikkrennene skal skje på en slik måte at vann/vannspeil ikke endres og at midlertidig opplagring av masser tilbakeføres til samme tilstand som før arbeidet. Det settes også vilkår som skal redusere faren for uønskede hendelser/forurensning, samt at man ikke endrer vannspeilet.

Motorferdsel med gravemaskin og gravemaskin som arbeider vil medføre støy. Det er likevel av kort varighet og sett i lys av at nordlandsbanen står stille disse dagene vil samla støybelastning være mindre enn om det skulle utføres en reparasjon uten stans i jernbanetilbudet. Det planlagte arbeidet er av samfunnskritisk karakter og dersom dette vedlikeholdsarbeidet ikke gjøres nå vil det kunne medføre en større påkrevd akutt reparasjon på et senere tidspunkt som følge av flom/ødeleggelse av betonggjennomføring. Under en slik situasjon vil man ikke ha samme mulighet til å styre arbeidet til en tid på året som er hensiktsmessig i forhold til verneverdier.

Det er ikke registrert noen nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter i det omsøkte området innenfor naturreservatet. Det er heller ikke registrert naturtyper eller viktige funksjonsområder som står i fare for å bli nevneverdig påvirket av denne aktiviteten. Dette forutsett at gitte vilkår følges. Under de gitte vilkårene vurderer vi at utplassering av gravemaskin og midlertidig opplagring av masser i dette tilfellet, ikke strider mot vernevedtakets formål, og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig negativt. Tiltakene vurderes også å være nødvendige for av hensyn til en vesentlig samfunnsinteresse. Dermed er kravene om å gi dispensasjon med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget i denne vurderingen er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata og Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8 vurderes som oppfylt, i den grad det er rimelig for sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Kunnskapsgrunnlaget anses å være godt nok til å kunne fatte vedtak i saken jf. nml. § 9 om føre-var-prinsippet. Vilkår i tillatelsen er også delvis satt med hensyn til dette prinsippet. Vi vil understreke at tiltakshaver er ansvarlig for kostnadene ved eventuelle miljøforringelser jf. nml. 11. Nml. § 12 er vurdert, og vi anser at bruk av gravemaskin vil være den mest hensiktsmessige driftsmetoden i denne saken.

Konklusjon

BaneNor gis dispensasjon fra verneforskriften til utplassering av gravemaskin og midlertidig opplagring av masser i Semska – Stødi naturreservat for muliggjort bytte av stikkrenner under vedlikeholdsarbeid på jernbanen. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Dispensasjonen gis med vilkår.

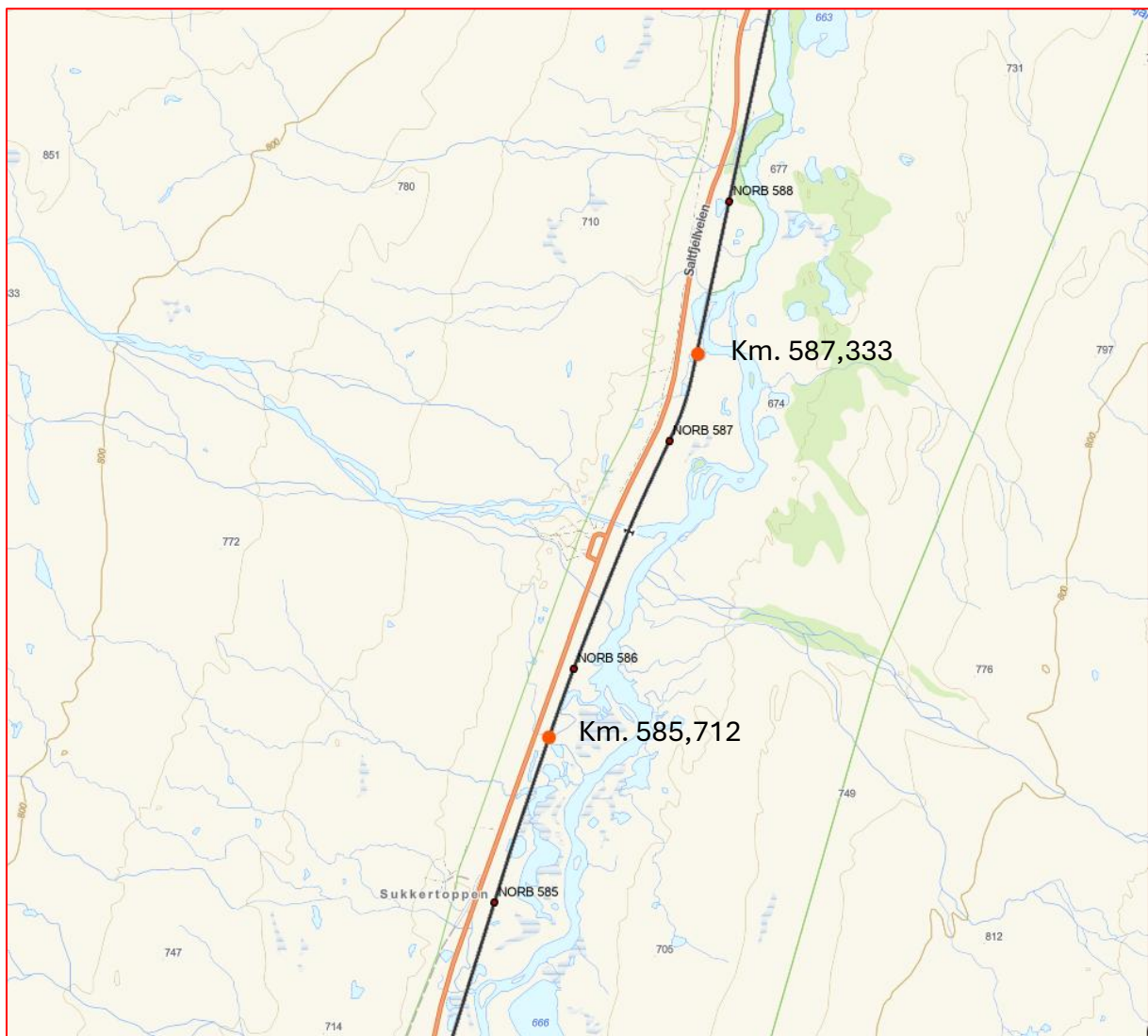
Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, vil klagen bli oversendt til Miljødirektoratet for videre behandling.

Beskrivelse av tiltak og omfang

Figur 1: Kart over Saltfjellet hvor tiltaksområdet er markert i rødt.

Figur 2: Kart over tiltaksområdet viser hvor de to tiltakene ligger, markert med rødt. Kilometreringen henviser til antall kilometer jernbane fra Trondheim.

Km. 585,712

Stikkrenne på km 585,712 er en støpt betongkulvert med dimensjon 800mm x 1100mm, stikkrennen er 12 m lang. Den er kraftig undergravd, opp mot 40 cm, og skal byttes i sin helhet. Det er erosjonsskader ved innløp og utløp, og stikkrennen er gjennomgående forvitret. Det står vann gjennom stikkrenna, og det vil det også gjøre etter tiltaket. Det skal etableres et Ø1400-rør som hovedløp og et Ø1200-rør som flomløp. Bunn flomløp skal legges 1 m høyere enn bunn hovedløp, men det må sikres en overdekning på minimum 1300mm (plast, 1200mm ved bruk av betong).

Miljøhensyn:

Prosjektet skal holde en løpende oversikt over status på alle identifiserte risikoer for sine arbeidere og ha god miljøstyring. Det er viktig at arbeidet planlegges i samråd med lokale samer slik at reindrift og villrein ikke forstyrres. Prosjektet skal ikke bidra til arealtap og ødeleggelse av registrerte naturtypelokaliteter eller andre områder som er viktig for naturmangfoldet, det er verneområder på begge sider av jernbanen og våtmarksområdet rundt sporet er viktig for flora og fauna.

Prosjektet skal ikke føre til tilslamming i vann og/eller vassdrag, og heller ikke tilføre forurensning til våtmarksområdet på begge sider av tiltaksområdet som kan virke negativt på forekomster av fisk eller andre vannlevende organismer. Det må planlegges gode risikoreduserende tiltak for å forhindre spredning av finstoff, partikler (for eksempel betongstøv) og forurensning i vannmiljøet. Ved miljøkartlegging i et annet prosjekt i området ble det observert vak og fisk i sideløp og stillestående vann rundt Sukkertoppen. Strekingen i Lønselva er ikke anadrom. Det forekommer stasjonær bekkerøye i Lønselva og sideløp.

Prosjektet skal ivareta sårbare arter så langt det lar seg gjøre. Prosjektet skal ikke føre til spredning av fremmede og uønskede arter.

Det skal ikke anlegges anleggsveier, kjøres i våtmark eller terreng på en slik måte at det blir spor i naturen. Målet er at området rundt stikkrennene skal være så langt som mulig urørt og uforstyrret. Arbeidet og transport av personale og utstyr skal så langt som mulig utføres fra spor, med skinnegående kjøretøy.

Eventuelt søppel og byggavfall skal sorteres ut. Det skal være en andel kildesortering på minimum 80 vektprosent. Estimert tidspunkt for gjennomføring vil være høstbrudd 2026 grunnet lavere vannføring og større miljøhensyn på vårparten. Eventuelle vilkår i tillatelser fra forvaltningsmyndighet skal etterleves.

Begge rørene skal innlemmes i en plasstøpt vingemur som både innløpskonstruksjon og utløpskonstruksjon.

Figur 9: Innløp stikkrenne km 585,712

Figur 10: Innløp stikkrenne km 585,712 tatt fra E6

Figur 11: Utløp km 585,712

Figur 12: Utløp, inn i stikkrenna, km 585,712

Figur 13: Utløp, km 585,712

Km. 587,333

Stikkrenne på km 587,333 er en støpt betongkulvert med tilsynelatende støpt bunn og dimensjoner 750mm x 1300mm, lengde 12 m. Den skal byttes i sin helhet. Det er erosjonsskader ved innløp og utløp, og utløpet er undergravd. Det ligger en sandbanke ca. 10 m nedstrøms utløp stikkrennen som demmer opp. Denne sandbanken skal bli liggende urørt grunnet hensyn til våtmarksområdet. Det står vann gjennom stikkrenna, og det vil det også gjøre etter tiltaket. Det er likevel viktig at stikkrenna har prosjektert fall ut mot Lønselva. Det skal etableres et Ø1200-rør som hovedløp og et Ø1200-rør som flomløp. Bunn flomløp skal legges 1 m høyere enn bunn hovedløp, men det må sikres en overdekning på minimum 1300mm (plast, 1200mm ved bruk av betong).

Miljøhensyn:

Prosjektet skal holde en løpende oversikt over status på alle identifiserte risikoer for sine arbeidere og ha god miljøstyring. Det er viktig at arbeidet planlegges i samråd med lokale samer slik at reindrift og villrein ikke forstyrres. Prosjektet skal ikke bidra til arealtap og ødeleggelse av registrerte naturtypelokaliteter eller andre områder som er viktig for naturmangfoldet, det er verneområder på begge sider av jernbanen og våtmarksområdet rundt sporet er viktig for flora og fauna.

Prosjektet skal ikke føre til tilslamming i vann og/eller vassdrag, og heller ikke tilføre forurensning til våtmarksområdet på begge sider av tiltaksområdet som kan virke

negativt på forekomster av fisk eller andre vannlevende organismer. Det må planlegges gode risikoreduserende tiltak for å forhindre spredning av finstoff, partikler (for eksempel betongstøv) og forurensning i vannmiljøet. Ved miljøkartlegging i et annet prosjekt i området ble det observert vak og fisk i sideløp og stillestående vann rundt Sukkertoppen. Strekningen i Lønselva er ikke anadrom. Det forekommer stasjonær bekkerøye i Lønselva og sideløp.

Prosjektet skal ivareta sårbare arter så langt det lar seg gjøre. Prosjektet skal ikke føre til spredning av fremmede og uønskede arter.

Det skal ikke anlegges anleggsveier, kjøres i våtmark eller terreng på en slik måte at det blir spor i naturen. Målet er at området rundt stikkrennene skal være så langt som mulig urørt og uforstyrret. Arbeidet og transport av personale og utstyr skal så langt som mulig utføres fra spor, med skinnegående kjøretøy.

Eventuelt søppel og byggavfall skal sorteres ut. Det skal være en andel kildesortering på minimum 80 vektprosent. Estimert tidspunkt for gjennomføring vil være høstbrudd 2026 grunnet lavere vannføring og større miljøhensyn på vårparten. Eventuelle vilkår i tillatelser fra forvaltningsmyndighet skal etterleves.

Begge rørene skal innlemmes i en plaststøpt vingemur som både innløpskonstruksjon og utløpskonstruksjon.

Figur 14: Innløp km 587,333

Figur 15: Inni stikkrenna sett fra innløp, km 587,333

Figur 16: Utløp km 587,333

Figur 17: Kulp nedstrøms utløp som viser sandbanke, km 587,333

ST 34/2026 Eventuelt